

I. D. SÎRBU

A doua față a medaliei

sau

Jerseul albastru

Piesă în două părți

PERSONAJELE

RADU CLUCERU, 38 de ani, directorul unui combinat chimic.

FANNY, 28 de ani, soția sa.

DOAMNA CLUCERU, 64 de ani, mama lui Radu.

MAGDA FILIP, 28 de ani, profesoară.

GHERASIM, 47 de ani, maistru mecanic la Combinat.

CLARISSA, 47 de ani, secretara direcțiunii.

FANA, 18 ani, elevă în clasa a XII-a.

ANDREI OANCEA, 26 de ani, inginer.

LILLY SINESCU, 40—44 de ani, ingineră, șefa laboratorului.

IOANOVICI, 34 de ani, antrenorul echipei de fotbal.

Acțiunea se petrece astăzi, într-un orașel industrial aproape de munți.

PARTEA I

Ne găsim în salonul elegant, spațios și intim al familiei directorului Radu Cluceru. Afară bate vântul. Se apropie o furtună. Un geam se izbește, se sparge. Dinspre bucătărie vine, cu pași tirșiți, doamna Cluceru. Bombăne. Are 60 de ani. O voce aspră, autoritară.

Scena 1

Doamna Cluceru, Magda, mai târziu, Fanny și Gherasim.

D-NA CLUCERU : Ei, fir-ar să fie ! Ia uite. Și i-am spus lui Fanny să nu lase niciodată geamul deschis. (Închide geamurile.) Ce vânt afurist... Și ce întuneric ! În plină amiază... (Se aude țiritul telefonului.) Da, da. (Ridică receptorul.) Da, casa directorului Radu Cluceru... Nu, nu e soția, e mama lui... Cum, unde e ? Nu știți ? Cu tovarășul director general Atanasiu. De la Minister. (Țipă.) Din București. Sigur. La pescuit. Mi se pare că au tras la cabana Voievodul. Ce e ? Bazinul vechi de decantare ? (Se enervează.)

Tovarășe, eu habar n-am. Mi se pare că este telefon la cabană. Încercați. Mie atîta mi-au spus : să-i aștept în seara asta cu masa pusă. (Mai mult pentru sine.) Vin vreo zece. Bine, dacă îmi telefonează, îi spun. Va să zică e ceva cu bazinul acela. Da. Noroc bun. (Închide telefonul.) Nu poate omul lipsi o zi, că... (Deschide geamul : afară, vijelie.) Parcă-i sfîrșitul lumii. (Închide geamul.)

MAGDA (din ușă) : Sărut mîna, coană-mare !

D-NA CLUCERU : Uf ! M-ai speriat. Dar tu pe unde ai intrat ?

MAGDA : Prin bucătărie. Ușa e deschisă...

D-NA CLUCERU : Ei, da. Nu-mi vād capul de treburi... Te-am așteptat azi-dimineață. Zi-ceai că vii să mă ajuți...

MAGDA : N-am putut.

D-NA CLUCERU : Nu cumva... ?

MAGDA : Nu, coană-mare. Dar am eu semele mele. Deseară mă internez.

D-NA CLUCERU : Păi, parcă îmi spuneai că mai sînt vreo două-trei săptămîni...

MAGDA : Așa am crezut. Dar se vede că ai mei se grăbesc să vină pe lume...

D-NA CLUCERU : Magda, Magda, la vîrsta ta... anul și copilul.

MAGDA (blîndă) : Ce să-i faci, coană-mare ! Lui Filip îi plac copiii, mie îmi place Filip, și iată...

D-NA CLUCERU : Dar ăsta-i al patrulea...

MAGDA : Sper să nu fie ultimul.

D-NA CLUCERU : Ești nebună, Magda. Zău. Ai douăzeci și opt de ani, Filip are vreo treizeci și doi, în loc să vă trăiți viața, să vă bucurați de tinerețe...

MAGDA : Și copiii sînt o bucurie.

D-NA CLUCERU : Eu nu zic că nu ; dar patru... Ai să vezi cînd vor fi mari. Îți vor mîncea și urechile...

MAGDA : Abia aștept ! De-aia îi facem cit timp sîntem tineri, ca să fie deștepti și să-nătoși. Se vor descurca singuri... (Geme ușor.)

D-NA CLUCERU (se apropie) : Ai dureri ? Doamne, ce mai aștepti ? Cheamă un doctor.

MAGDA : Liniștește-te, coană-mare, doar nu-s la primul. La mine totul merge ca un ceasornic...

D-NA CLUCERU : Totuși... Eu anunț maternitatea...

MAGDA : Lăsăți-mă pe mine. De asta am venit. Pentru telefon.

D-NA CLUCERU : Nenorocito ! Mi se rupe inima...

MAGDA : Coană-mare, eu am o înțelegere cu Fanny. Vreau să chem urgent Ișalnița și să vorbesc cu Filip.

D-NA CLUCERU : Dar te rog, te rog... Eu trec să tai curcanii, Iese.)

MAGDA (formează un număr) : Alo, centrala... Tu ești, Silvia ? Mă bucur. Da, dragă. Ce să-i faci ? Silvia, te rog, luntre-punte să te faci, să-mi-l găsești pe Filip. Ișalnița 312, sau 401. Vezi unde dai de el. Nu, Fanny nu

e acasă. La o escapadă pare-mise. Nu știu cînd vine. Bine, Silvia. Mulțumesc. Aștept. Nu-ți fă griji. Îți sărut ochii. (Închide. Formează un nou număr.) Alo, maternitatea. Cu doctorul Martinovici. Tu ești, Lucian? Vorbești prostii. Nici un simptom. Doar niște semnale tainice. Nu, n-am nevoie de Salvare. Aștept un telefon. Vin pe jos, ca de obicei. Ei, pînă atunci, se oprește ploaia. Copiii rămîn cu mama. Nu, nu vreau o rezervă. Ce să-i faci am prejudcățile mele. Mulțumesc. Cam peste o oră-două. Ce Dumnezeu: doar mă cunosc. Pa, „mamoșule”.

D-NA CLUCERU (din ușa bucătăriei): Ia uită-te, Magda: curcan cu o sută optzeci de lei... Zău, toți țăraniii ăștia din piață sînt niște...

MAGDA (cu oarecare maliție): Ei, coană-mare, ce să faci: iau și ei de la cine pot...

D-NA CLUCERU: Dar o sută optzeci de lei? Pe vremea mea... (Sună telefonul.)

MAGDA (sare): Alo! Bravo Silvia, îți mulțumesc. Alo, alo, tu ești, Filip? Ce faci, dragul meu? Bravo! Ai primit mantaua? Ți-am trimis-o prin Vlădescu. Nici o grijă, sînt bine, sănătoși. N-am primit nici o scrisoare. Am s-o caut, poate... Nu, primele nu s-au plătit nici astăzi. Se zice, că zilele viitoare. Nici o grijă, mă desure eu. (Rîde ușor.) Așa e: tu ești un viteaz și eu sînt o bravă. Filip! Filip, acum ascultă-mă atent! (Cu o altă voce, mai mică.) Astăzi mă internez. Nu, n-am dureri. Dar sînt eu că... Fii liniștit, nu te pierde: la noapte, sau cel tîrziu mîine, ți-l voi putea prezenta pe Filip al patrulea. Nu mă face să plîng. Vai, Filip, tu ești cel mai copil dintre copiii noștri. Așa e. Îți mulțumesc. Da, da, Filip, nu voi uita, pînă la moarte ce mi-ai spus acum. Și nici după aceea... Uite, a venit lingă mine doamna Cluceru. Ea zice că au să ne mîninco copiii și urechile. Ce zici? Ai vrea să ai urechi de măgar... (Rîde; către d-na Cluceru.) Filip zice că ar vrea să aibă urechi de măgar, ca să aibă copiii mai mult de mincat... Lasă... Bine, Filip. Dacă poți vino, dacă nu, tu știi, eu mine nu ai surprize. Voi încerca să împrumut niște bani de la Fanny. Nu, nu e acasă acum. S-a dus la munte. Are un musafir. Nu știu cum îl cheamă.

D-NA CLUCERU (șoptește): Atanasie, director general din minister.

MAGDA (continuă): Auzi, unul Atanasie din minister. Lasă, tu trebuie să te ridici deasur-

pra acestor fleacuri! Desigur, Martinovici mă așteaptă. Nici o grijă. Ce zici? Oh, iubitele, ce contează? (Rîde.) Băiat sau fată... Bine, dar numai dacă poți. Ține pumnii. Te sărut, viteazule. Așa e: te fac Filip la puterea a patra. Te-am sărutat. (Închide telefonul.) D-NA CLUCERU: Bun băiat, Filip ăsta. Păcat că-i cum mototol.

MAGDA: Pare mototol. De departe. De aproape...

D-NA CLUCERU: Ce-a zis, ce vrea: băiat sau fată?

MAGDA (rîde ușor): Fată, bineînțeles. Are trei băieți, e normal să-și dorească o fată. Dar nu mi-a zis nimic, pînă acum. Însă a-dineauri, știi ce mi-a strigat la telefon? Zicea: să-i spuți fucei mele, după ce se naște, că tatăl ei îi cere scuze, dar din anumite motive fizice evidente, e nevoit s-o hoteze Mihai. Ai priceput coană-mare?

D-NA CLUCERU: Desigur. Bate cu aluzii... (Oftează.) Magda, Magda, acum, zău, parcă regret că Fanny nu i-a făcut un copil lui Radu al meu.

MAGDA: Ea a vrut. Radu a fost împotrivă.

D-NA CLUCERU: Și eu am fost împotrivă.

Ziceam: iutii să se căpătuiască.

MAGDA (cu o ușoară ironie): Păi, acum s-au căpătuit. Trei camere, un salon florentin, un Fiat nou-nouț...

D-NA CLUCERU: Așa e. Nimic de zis. Dar acum... parcă s-au schimbat. Amîndoi. Radu e mereu ocupat, Fanny trăiește în somn. Visează, citește și tace...

MAGDA: Știu.

D-NA CLUCERU: Niciodată nu știi cum e mai bine.

MAGDA: Dar totdeauna trebuie să știm cum e mai rău...

D-NA CLUCERU: Magda, ia vino la geam: să vezi ce potop e afară.

MAGDA: Într-adevăr. Dacă plouă așa și sus la munte, s-a dus cu pescuitul...

D-NA CLUCERU (aproape țipînd): Magda, ia uită-te! La poartă. Dumnezeule, e Fanny. Rezemată de gard... (Fuge spre bucătărie.)

MAGDA (deschide geamul; se aude vijelie): Fanny, Fanny, de ce nu întri?...

D-NA CLUCERU (de departe): Sprijin-o, Gherasune. Așa... Cristoase, Dumnezeule, parcă e moartă... Fanny, Fanny, ce s-a întîmplat? Ce-i cu tine?

Scena a 2-a

Aceleași, Fanny, Gherasim.

Se aud pași, Fanny e dusă în casă. Gherasim se oprește în ușă.

MAGDA (sare în întîmpinarea ei): Doamne, e udă pînă la piele. S-ocîntîndem aici, pe divan. Eu o dezbrac. Aduceți-i un capot cald. Și o pătură.

D-NA CLUCERU: Dar spune ceva, Fanny. Ce s-a întîmplat? Doamne, cum tremură.

MAGDA: Hai, Fanny, liniștește-te, ai ajuns acasă. Scoate totul de pe tine.

FANNY (slab de tot) : N-am nimic, Magda. Sint numai foarte oboșită.

GHERASIM (calm) : Doamnă Magda, cu ce vă pot ajuta ?

D-NA CLUCERU : Omule, adu cărbuni, lemne. Facem un foc mare. (Gherasim iese.)

MAGDA : Așa. Repede. Scoate tot, Fanny. Coană-mare, un prosop aspru. Așa. Să te frec.

D-NA CLUCERU : Magda, lasă-mă pe mine. (O freacă.) Așa. Ai să vezi că-ți revii imediat.

MAGDA : Aveți ceva tare în casă ? Coniac, tuică ?

D-NA CLUCERU : Caută în bufet. Fanny, Fanny, imi rupi sufletul, ce s-a întâmplat ? Unde-i Radu ?

FANNY : Radu ? Nu știu unde-i Radu.

D-NA CLUCERU : N-a rămas la cabană ?

FANNY : Nu, mamă ! A plecat la ora șase. La uzină.

D-NA CLUCERU (candidă și pripită) : Dar la uzină nu e ! Mi s-a telefonat că..

FANNY : Știu. A plecat la uzină, dar nu a ajuns acolo.

MAGDA : Stai să te acopăr bine. Acum, te rog să bei coniacul ăsta.

FANNY : Magda, nu pot suporta băutura. Mi-e scirbă..

MAGDA : Nu e băutura, e medicament. Hai, bea. Tot.. Așa, vezi că merge ?

FANNY (tușește) : Doamne !

D-NA CLUCERU : Îți fac un ceai, Fanny... (Strigă spre curte.) Tovarășe Gherasim, adu cărbunii ăia.

MAGDA : Fanny, Fanny !

FANNY : N-am nimic, Magda. Sint numai oboșită. Am venit pe jos.

D-NA CLUCERU : Cum ? Optsprezece kilometri ? Tu ești nebună, fato !

FANNY : Mamă, am fost totdeauna fată cuminte. Aceasta e prima mea nebunie. N-am dreptul ?

MAGDA : Dar ai urecat cu vreo cincisăzeci mășini ? De ce... ?

FANNY (o intrerupe) : Am vrut să vin pe jos. Singură. (Oftează.) Singură de tot... Magda, nu te mai agita atîta. În situația ta...

MAGDA : Situația mea e mai bună decît a ta. Acum.

FANNY : Se poate.

D-NA CLUCERU : Fanny, eu totuși nu înțeleg : n-a fost vorba că veniți cu toții de seară ? Am tăiat curcanii.

FANNY : A fost vorba... Și e bine că ai tăiat curcanii.

D-NA CLUCERU : Atunci ? Ce cauți tu singură pe drum ? Pe ploaia asta ?

FANNY : Coniacul într-adevăr mi-a făcut bine. Ajunge, Magda nu-mi mai masa picioarele.

MAGDA : Splendidele tale picioare.

FANNY : Da. Bietele mele picioare splendide... (O hotărîre.). Gata. Mi-am revenit..

Ah, pantofii ăștia m-au zdrobit. (Încearcă să se ridice.)

MAGDA : Sint pantofi de dans, nu de marș. Hai în baie, Fanny. Sprijină-te de mine. (Către doamna Cluceru.) Un capot cald, coană-mare.

D-NA CLUCERU : Are tot ce-i trebuie acolo. FANNY (se întoarce din ușa dinspre baie) : Mamă, te rog, nu te supăra ; așa vrea să rămîn cu Magda între patru ochi.

D-NA CLUCERU (aproape plîngînd) : Dar eu sint mama ta ! Soacra ta ! Ce ai eu mine ?

FANNY (alb) : Nimic. Dar acum am nevoie de Magda.

MAGDA : Lasă, coană-mare, lasă totul pe mine. E mai bine așa. (Întră în baie cu Fanny.)

D-NA CLUCERU : Dumnezeu să vă înțeleagă.

(Iese. Revine imediat, aducînd un fîrașu cu jîratic. Gherasim o însoțește, are în brațe lemne pentru soba de teracotă.)

D-NA CLUCERU : Și cînd ai zărit-o ?

GHERASIM (pune jos lemnele, apucă fîrașul) : Lăsați-mă pe mine, doamnă. (În timp ce fac focul în sobă.) Venisem la tovarășul director. L-am întîlnit azi-dimineață și mi-a spus să trec pe la el..

D-NA CLUCERU : Așa ? Și ?

GHERASIM : Dumneavoastră mi-ați spus că nu-i acasă. (Mai jos — alt ton) Și m-ați trimis după sifoane..

D-NA CLUCERU (atînsă) : Iartă-mă, tovarășe Gherasim, crede-mă, nici nu știu unde mi-e capul. Ziceam că..

GHERASIM : Nu face nimic, doamnă... Și mie imi place vinul cu sifon... (După o pauză.) Așa, acum să punem lemnele..

D-NA CLUCERU (nerăbdătoare) : Și ?

GHERASIM (calm, rar) : Am întirziat. Am așteptat să treacă zăporul. Cînd m-am întors, am zărit-o lingă poartă.

D-NA CLUCERU : Ce făcea ?

GHERASIM : Nimic. Stătea cu capul reze-mat de grilaj... Și plîngea.

D-NA CLUCERU : Vai !

GHERASIM (sufflă în jeratic) : Am luat-o ușor de umeri și am întrebat-o de ce nu intră în casă.

D-NA CLUCERU : Și ea ce ți-a zis ?

GHERASIM (a terminat, se ridică) : Cred că nici nu m-a văzut. Dar am auzit-o șoptind : „Omule, eu nu mai am casă“.

D-NA CLUCERU : Dumnezeu ! Fata asta și-a pierdut mințile.

GHERASIM : Nu cred, doamnă... (O privește lung.) N-ar fi bine să vedeți de ceaiul acela ? Eu mă duc să aduc sifoanele..

D-NA CLUCERU : Așa e. Am și uitat. Doamne, ce duminică blestemată..

(Ies amîndoi în bucătărie.)

Scena a 3-a

Magda, Fanny.

Fanny s-a schimbat, e îmbrăcată într-un capot lung.

MAGDA : Așa. Înținde-te aici. Desfă-ți părul, vreau să te pieptăn.

FANNY : Ce bună ești, Magda ! (Se întinde pe divan.)

MAGDA : E și asta o vocație, nu ? Mai vrei puțin coniac ?

FANNY : Da, mai vreau.

MAGDA (îi toarnă) : Îmi place camera ta. E atît de curată.

FANNY (cu dispreț) : Biedermayer. Imitație, bineînțeles.

MAGDA : Filip zice că noi avem un dormitor în stil Ion Creangă și un alt dormitor în stil Walt Disney.

FANNY : Filip e deștept... Magda, du-te și adu-mi ceaiul. Ca să nu mai între mama. Pină atunci, eu caut o muzică. Simt nevoia, după urletele murdare de azi-noapte, să-mi spăl sufletul cu ceva curat.

MAGDA : Bine, Fanny. (Iese, apoi revine cu ceaiul. Între timp, Fanny a prins la radio o muzică lină — un andante adecvat momentului.) E fierbinte. Stai să se răcească o leacă...

FANNY : Tu cum te mai simți ?

MAGDA : Bine. Totul e în ordine...

FANNY (reduce muzica. Aceasta rămîne de-acum un vag și îndepărtat fundal sonor) : Nu mă întrebî nimic, Magda ?

MAGDA : Nu. Te cunosc prea bine.

FANNY : Magda, tu știi că acum ești singura ființă din lume la care mă uîț curată și fără minie ?

MAGDA : Fanny !

FANNY : Drumul acesta de optsprezece kilometri pe care l-am făcut ca într-un groaznic coșmar, drumul acesta rămîne Golgota vieții mele. Dacă nu aș fi știut că la capătul acestei coboriri există o ființă care se cheamă Magda, aș fi murit pe drum.

MAGDA : Fanny, nu înțeleg nimic. Ce s-a întîmplat ?

FANNY (pînă acum s-a reținut, izbucnește într-un hohot de plîns) : Magda, e atît de îngrozitor, atît de rușinos... Nu pot, nu pot să-ți spun... Am fost ucisă. Am fost călcată în picioare. Desființată ca om, ca femeie, ca soție... Dacă aveam un pistol, ucideam și mă ucideam. (Plînge.)

MAGDA : Te-a umilit cineva, Fanny ? M-aș mira, tu ești un monument de mîndrie...

FANNY : Nu m-a umilit. M-a terfelit. M-a ucis, mă înțelegei ? Umilința pentru mine e ca o pastilă : o iau în doze mici, zilnic. M-am obișnuit cu asta. Dimineata o mică umilință, seara un somnifer puternic. Tu știi că asta mi-e viața în ultima vreme.

MAGDA (încet) : Știu. Mai bea puțin.

FANNY : Am trăit ca sub un anestezie. Am început să-mi iubesc frumusețea melancoliei.

Plouile lungi din valea asta, sirenele seara cîndurile de giște sălbatice ce se aud noaptea trecînd spre sud... Zicem : totul e părere, viața e un vis. Știam că mă înșală. Radu e un bărbat în eriză, vanitos și viril. Nu-mi păsa, jucam rolul soției distinsе a unui director energetic. Nu-mi place să mă mint, dar din lașitate, din comoditate aminam orice inventar, orice analiză. Chefuri, excursii, vizite. Iar chefuri, iar vizite și, între timp, otrava leneșă a acestei camere triste și morfina bovarică a cărților... Tu ai făcut între timp trei copii. Eu, între timp, am ucis în mine chiar și dorința de a avea vreun copil... Mă ascultî, Magda ?

MAGDA : Da, Fanny, te ascult !

FANNY : Am fost o cretină. O penibilă domnișoară de pension. Zicem : am o taină, mîndria mea. Am un viciu : contemplația. Poezia. Vax. Azi-dimineață, la orele șase și un sfert, într-o singură secundă, cineva mi-a smuls toate vălurile. Și pielea de pe obraz. Am pierdut, într-o clipă, tot sensul vieții. Mi s-au ars pe dinlăuntru toate singuranțele... Sînt în întuneric acum, Magda, am orbit, nu mai văd nimic, nici înapoi, nici înainte, nimic, nimic, nimic... (Plînge din nou.)

MAGDA : Linștește-te, Fanny. Hai, fii calmă. Spune-mi, ce s-a întîmplat, de fapt, la pescuitul acela ?

FANNY : Pescuit ? Moft. Pretext pentru o altă formă de chef. Și-au luat undițele, au mers la baraj, am auzit și focuri de armă. Dar de prins, nu s-a prins nici un păstrăv și nici o fiară nu a căzut în bătaia puștii. Cabanierul ne-a servit și pescărie și vinat. Din rezervele sale. Totul era aranjat dinainte...

MAGDA : Și după aceea ?

FANNY : Obișnuitul chiolhan de simbătă. La început toți severi și principiali. Se discută probleme de producție, fiecare își vehiculează masca cea mai justă... Apoi vine faza a doua : încep lingușirile. Unii se laudă, alții amenință, se mai spală în familie și citeva mici rufe murdare... Ah, mi-e lehamite, știu pe dinafară totul... Și apoi, bineînțeles, faza a treia, care începe cu Gaudemus și sfîrșește cu cele mai idioate bancuri.

MAGDA : Te-a jignit cineva ?

FANNY : Nimic deosebit. Atanasiu ăsta, un tip chel cu niște ochi de mistreț, mi-a făcut curte. Discret, elegant. Știe zece expresii englezești — Radu a avut grijă să-i spună că sînt profesoară de engleză, a ținut omul să fie atent cu mine, în limba diplomei mele de licență... Viteșan, porcul — are două fete de măritat — m-a invitat la dans și în timpul tangoului m-a pupat pe ureche.

MAGDA : Și nu l-ai pîlmuit ?

FANNY : Nu. An mers la nevastă-sa și i-am cerut o batistă. Și m-am șters... Fără nici un alt reproș.

MAGDA : Bravo.

FANNY : Totul s-a întâmplat azi-dimineață. Eram în pat. Radu era gata de plecare.

MAGDA : Și ?

FANNY : Magda, buna mea Magda, iartă-mă, mi-am jurat pe drum ca acest amănunt — pentru alții poate ridicol, pentru mine ucigător — acest murdar amănunt să nu ți-l povestesc. Nu din mândrie, sau discreție. Nu mai am mândrie — și dacă aș putea, aș merge în piață și aș urla totul la megafon... Dar căsnicia ta cu Filip e tot ce cunosc mai frumos și mai curat în lume. De ce să v-o murdăresc ? Te pregătești să naști o fetiță : de ce să ai în mîntea ta o sămîntă neagră, otrăvită, un gînd care s-ar putea prelungi, prin singe, pînă la celulele ei de înger ? N-am dreptul. Fiecare răspundem pentru viața noastră — și fiecare avem viața pe care o merităm.

MAGDA : De ce m-ai chemat atunci, aici ?

FANNY : Fiindcă voiam să plîng. Am în mine un vagon de lacrimi. Nu numai cele ale acestei zile, ci toate lacrimile pe care nu le-am putut vărsa de ani de zile... Voiam să plîng... și am plîns. Vreau ca față de mama și față de Radu să fiu tare, ca o stîncă spălată, ca un cristal ieșit din foc...

MAGDA : Va să zică, Radu...

FANNY : Da... Ascultă, Magda : tu, în sine ta, ce crezi despre el ?

MAGDA (greu) : Ce să cred ? E un bărbat bine. Se zice — un foarte bun inginer. Ambițios. Puternic. Foarte director. Un pic prea director.

FANNY : Filip ce zice despre el ?

MAGDA : Noi nu avem timp să discutăm asemenea lucruri. Bănuiesc doar atât că, în ultimul timp, au avut loc între ei cîteva neînțelegeri. Detașarea lui Filip la Ișalnița de aici i se trage. Dar nu sînt sigură.

FANNY : Dar ce a făcut Filip ?

MAGDA : Nu știu. Se pare că a refuzat să iscălească niște acte... Mai mult n-aș putea să-ți spun...

FANNY : Și la asta m-am gîndit pe drum... Nu-mi cunosc bărbatul, omul cu care trăiesc. Îmi scapă esențialul din el. Întotdeauna cînd ies pe stradă, simt în ochii oamenilor — a acestor oameni simpli și cumsecade — simt o răceală, un fel de dispreț. E ca și cînd m-ar judeca.

MAGDA : Exagerezi ! Ție ți se spune pe toată vîntura, Sophia Loren. Ești cea mai frumoasă și cea mai elegantă femeie...

FANNY : Ridicol... Într-o zi am urcat în autobuz. De obicei merg la oraș cu mașina. Ei bine, într-o zi, nu mai știu de ce, am urcat în autobuz. A fost groznic, Magda. Închipuiește-ți, era aglomerație și cu toate acestea s-a făcut în jurul meu un gol pe o rază de un metru. Călătoream singură, distinsă și respectată, călătoream ca o contesă de pe vremuri.

MAGDA : Am impresia că te apropii de adevăr.

FANNY : Nimeni nu mi-a spus o vorbă, din contră, toți au încetat să discute... Îmi crâpau obrazii de rușine, mă gîndeam la tata, la Anina, unde am crescut într-o casă de muncitori, la copilăria mea de stambă și pantofi pe puncte...

MAGDA : Tu vezi numai drama ta, drama ființei tale. Te-ai însingurat, uiți că toate cauzele pleacă de la oamenii cu care, prin care trăiești. Casa asta e o cetate, Radu, un senior falnic. Are toate calitățile și defectele pe care le dă funcția... (Se gîndește, se răzgîndește.) Deși, s-ar putea să greșim. Poate că avem, judecîndu-l, de aici și acum, un fals unghi de vedere... L-am văzut jucîndu-se cu copiii mei. Mi s-a părut coplesitor de simplu, de... naiv. Filip, îl respectă, și Filip nu e un lingușitor. Așa că, vezi tu, ar fi bine...

FANNY (cu vehemență) : N-ai dreptate. Pentru ceea ce a făcut azi-dimineață n-are nici o scuză. Nici în cer, nici pe pămînt.

MAGDA (calmă) : Perfect. Sînt de acord cu tine. Dacă ai ajuns la această concluzie, înseamnă că totul e limpede. Nu ?

FANNY : Da. Totul e limpede.

MAGDA : Așa îmi placî, Fanny... Îmi pare bine că te-ai liniștit. Acu, te voi ruga ceva. Ceva important.

FANNY : Despre ce e vorba, Magda ?

MAGDA : Deseară intru la Martinovici...

FANNY : Dumnezeuule ! Și nu spui nimic ?

MAGDA : Liniștește-te ! Nu am dureri, deocamdată. Doar inima mea și a lui bate altfel. Așa că... vreau să te rog — știi, primele nu s-au dat nici astăzi — să mă împrumuți, cîteva zile, cu trei sute de lei...

MAGDA : Lasă. Spune-mi unde ai poșeta și mă servesc singură.

FANNY : În poșetă nu am bani destui... Dar știu sertarul în care își ține Radu rezervele... Și știu și unde ascunde cheia de la acest sertar... O clipă... (Se ridică, trece într-o altă cameră.)

D-NA CLUCERU (din ușă, șoptind) : Magda !

MAGDA : Da.

D-NA CLUCERU : S-a mai potolit ?

MAGDA : Sper că da.

D-NA CLUCERU : Îmi pare bine... Ei, vezi, asteas-neazuri pe care le ai numai în tine-rețe... Cînd eram ca ea, și eu am făcut o criză, m-am îndrăgostit de un locotenent de artilerie. Soțul meu...

MAGDA : Coană-mare, Fanny încearcă o cu totul altă criză. Nu s-a îndrăgostit de nici un locotenent.

D-NA CLUCERU : Atunci e geloasă.

MAGDA : Nu e nici geloasă.

D-NA CLUCERU : Ssst ! O aud că vine ! Să nu vă deranjez ! (Se retrage.)

MAGDA (speriată) : Fanny, ce-i cu tine ? Ești palidă, tremuri.

FANNY (ca pentru sine) : Încă un vâl.

MAGDA (o ia în brațe) : Aiurezi, Fanny, ce s-a întîmplat ?

FANNY : Nimic deosebit... (Oftează, încearcă să-și păstreze calmul.) Magda, iartă-mă, nu te

pot împrumuta. Nu te pot împrumuta...

MAGDA: Nu-i nimic. Mă descure eu.

FANNY (continuă): ...nu fiindcă nu avem bani...

MAGDA: Ci?

FANNY: ...ci fiindcă... în sertarul soțului meu am găsit o sumă mult prea mare... Și din acești bani, care nu știu ce proveniență au, nu vreau să iau nimic... Nu e genul de bani care se dau unei femei ce se pregătește să nască un om cinstit...

MAGDA: Să nu greșești. Cine știe, poate că Radu...

FANNY: Magda, vreau să rămân singură. Te implor, înțelege-mă!

MAGDA: Desigur. E chiar timpul să mă retrag.

FANNY: Azi am deschis două uși, două uși

care erau sub nasul meu — dar piua acum nu am vrut să știu ce e dincolo de ele. Azi le-am crăpat numai — și ce am întrezărit m-a copleșit. M-a dărimat. Acum e momentul să sparg toate ușile. Să văd, tot, tot. Și ce e în pod, și ce e în pivniță... Tot. Odată pentru totdeauna.

MAGDA: Ar fi bine, înainte de toate, să te liniștești. Să-ți aduni gândurile. Stai întinsă. Așa. Fac radioul mai tare. E bine? Eu mă retrag prin bucătărie și am să-i spun soacrei tale să te lase în pace. Ascultă-mă, Fanny, așa e bine.

(Cortină muzicală. Fanny s-a culcat. Se aude de departe vijăitul ploii care continuă să cadă.)

Scena a 4-a

Fanny, doamna Cluceru

O bătaie discretă în ușă. Nici un răspuns. Ușa se deschide totuși. Intră doamna Cluceru.

D-NA CLUCERU: Fanny... Fanny, dormi?

FANNY (calm, jos): Nu.

D-NA CLUCERU: Nu vrei puțină supă caldă?

FANNY: Nu vreau supă caldă.

D-NA CLUCERU: Iartă-mă, înnebunesc în bucătărie, spune-mi, ce e cu tine? Ce s-a întâmplat?

FANNY: Stai jos, mamă.

D-NA CLUCERU: Foarte bine. Lasă-mă să-mi aprind o țigară. Sint așa de nervoasă. Știu că în camera asta nu se fumează, dar...

FANNY: Acum se poate fuma.

D-NA CLUCERU (își aprinde țigara): Am trimis un copil să-l caute pe Radu. Să-i spună că ai venit.

FANNY: Știe unde să-l caute?

D-NA CLUCERU: l-am spus să-l caute peste tot...

FANNY: Eu aș fi putut să-i spun precis unde-l poate găsi.

D-NA CLUCERU: Nu-mi place cum vorbești, Fanny. Nu sînt obișnuită cu acest ton. Radu e fiul meu și dacă a ajuns ceea ce a ajuns, asta poți să mi-o mulțumești în primul rînd mie.

FANNY: Dar ce a ajuns Radu?

D-NA CLUCERU: Ce întrebare?! Radu e director! (Cu legitimă mîndrie maternă.) E directorul unuia din cele mai moderne combinate chimice din țară.

FANNY: Și asta ajunge?

D-NA CLUCERU: Asta-i culmea, Fanny! Eu cred că tu nu ești în toate mințile.

FANNY: De ce?

D-NA CLUCERU (în crescendo): Fiindcă vorbești aiurea! Ai cea mai frumoasă casă de pe valea asta prăpădită. Ai un soț puternic și tînăr, mașină la scară: toalete, casă deschisă. Ai tot ce-și poate dori o femeie tînără,

astăzi... Degeaba zîmbești, așa e. Le crapă tuturor ochii de invidie, văzîndu-vă.

FANNY: Așa e. Ai dreptate, mamă. Nu știu însă dacă ochii aceia crapă de invidie sau de revoltă.

D-NA CLUCERU: Ce vrei să insinuezi?

FANNY (calmă): Ascultă-mă, mamă. Am stat, după ce a plecat Magda, culcată pe acest divan. Am închis ochii și am încercat să fac puțină aritmetică. Da. Să fac niște adunări și niște scăderi. Pînă acum, niciodată nu m-a interesat latura economică a menajului nostru. Radu era cu banii, dumneata făcea piața. Dar astăzi m-am întrebat: din ce bani am cumpărat aceste scumpe mobile? Din ce bani ne-am schimbat Wartburgul cu un Fiat 125? Cît ne costă mesele, chiria, toaletele? Cum am reușit să tocăm anul trecut la Mangalia într-o singură lună, zece mii de lei? Numai weekend-ul ăsta afurisit ne-a costat pe puțin două mii de lei.

D-NA CLUCERU: Vai de mine, dar asta depășește orice... (Se sufocă.) Fetițo, soțul tău e director, are cel mai mare salariu, primește prime grase... Și uiți că acum doi ani mi-am vîndut casa... Am primit cincizeci de mii de lei pe ea.

FANNY: Din banii aceia, Radu și-a cumpărat Wartburgul. Dar restul? (Pauză) Mamă, pe cine ajutăm dacă mințim? Dacă ne mințim?

D-NA CLUCERU (ușor derutată): Fii sigură, că Radu știe ce face... Și-apoi, află că banii pentru Atanasiu — vreo trei mii de lei — i-a împrumutat de la Martinovici. Asta o știu eu precis.

FANNY: Curios. Foarte curios. Deci, pentru această escapadă Radu a împrumutat trei mii de lei de la Martinovici... Te cred, mamă. Dar atunci mă întreb... stai o clipă, vin îndată... (Trece în camera cealaltă și

aduce un teanc de sute)...atunci mă întreb de unde are acești cincisprezece mii de lei pe care i-am găsit ascunși în biroul său?

D-NA CLUCERU: Dumnezeu!... Eu știu? Poate e prima care a încasat-o pe trimestrul acesta?

FANNY: Primele încă nu s-au plătit. O știu de la Magda.

D-NA CLUCERU (s-a redresat): Fetișo, soțul meu a fost avocat de stat, căpitan în rezervă, în vechea armată română. Intendentul unei divizii. Eu niciodată nu mi-am permis să-l întreb ce și cum? Tu cum îți permiți?

FANNY: Foarte simplu. Stau în casa asta, sint soția lui, vreau, am dreptul să știu ce fel de bani sint aceștia.

D-NA CLUCERU: Fanny, Fanny, tu citești prea mult și nu lucrezi nimic. Radu lucrează prea mult și nu citește nimic. De aici vi se trage. Las-o moartă. Pune banii la loc și vino să-ți dau un fiat de curcan.

FANNY: Mamă, dar banii ăștia... (Înghite în gol. Se teme de cuvinte.) În orice caz, nu sint curați. Nu pot, n-au cum să fie curați.

D-NA CLUCERU: Doamne, cât de proastă poți să fii. Tu trăiești în lună. Ce te amesteci în afacerile bărbaților? Îți lipsește ceva? N-ai ce mîncea, nu ai ce îmbrăca?

FANNY: Tocmai pentru că mi-am dat seama că am prea mult din toate, nepermis de multe și din toate, tocmai de aceea banii aceștia îmi întorc conștiința pe dos. Mă însușămintă!

D-NA CLUCERU: Ascultă-mă, fată, și pe mine. Fie iertat sotului meu avea o vorbă. Zicea: viața e ca o căruță plină cu mere: unii se tirăsc în urma ei și se mulțumesc cu ce pică pe jos, alții împing greu din urmă și fură cite un măr prin loitrele carului, și alții, cei mai șmecheri și mai ai dracului, pun mîna pe hături, se urcă pe capră și duc căruța toată la casa lor... Ai priceput?

FANNY: Așa putea gândi un „căpitan“, intendent în vechea armată română... Dar noi, eu și eu Radu, sintem altă generație, avem o altă mentalitate. Sper, cel puțin.

D-NA CLUCERU (atinsă): Te invit să nu jignești memoria sotului meu, Avocatul Cluceru, a luptat în Apus și a murit la datorie. La datorie. Ca un erou. Din pensia ce ne-a lăsat-o, l-am făcut inginer pe bărbatul tău. Așa s-o știi.

FANNY (rîde): Mamă, să nu fim caraghioși. Radu, la chefură povestește totdeauna că tatăl său a murit — e adevărat, pe frontul de Apus — dar nu de glonț, ci de inimă. În bratele unei unguroaice.

D-NA CLUCERU (după o clipă): Radu minte... Glumește... Oricum, a murit. Și a murit ca un bărbat. Ca un erou. Tot ce ai, lui îi datorezi.

FANNY: Dar ce are toată povestea asta ridicolă cu cei cincisprezece mii de lei?

D-NA CLUCERU: Dar ce ai tu eu acești cinci-

FANNY: Dacă vine într-o zi miliția și-i bagă la pușcărie?!

D-NA CLUCERU (s-au pus paie pe foc): Dar cum îți permiți, cucoană, tonul acesta? Acum îl faci și hoț? Și chiar dacă-i hoț, pentru cine a furat? Pentru casa asta, pentru frumoasa, pentru „englezoaica“ sa soție! Tu n-ai dreptul să ciritești! Uită cine ai fost cînd te-a luat! Uită că ai venit în casa mea eu o valiză de carton și cu un sac de cărți. Atîta ai avut. Și acum faci anchete! Îmi critici familia? Păi, nu permit. Nu permit! Eu rar deschid gura, dar cînd o deschid, apoi să te ferească Dumnezeu...

FANNY (neverosimil de calmă): Apropo de valiză. Mamă, unde e valiza aceea cu care am venit?

D-NA CLUCERU: Crezi că am ars-o? Nu am ars-o. Știam, presimțeam eu că într-o zi voi avea nevoie să ți-o vir sub nas. Că prea sus și prea fin e nasul ăsta din Anina. Da. Familia Cluceru...

FANNY: Lasă, mamă, familia Cluceru. Vreau să văd valiza aceea.

D-NA CLUCERU (furioasă, acum și cu lacrimi în ochi): O s-o ai, o s-o ai... Gherasime, Gherasime! Altfel mi-am închipuit eu ziua asta. Eu mă sparg în bucutărie să aranjez ospete ca să vă netezească viața... și tu te întorci de la pădure ca o tigroaică... Muști pe toată lumea, muști și mîna celor căre te hrănesc...

GHERASIM (din ușă): M-ați strigat, doamnă?

D-NA CLUCERU: Da. Nu te supăra. Urcă-te în pod și coboară valiza verde. O s-o recunoști. E cea mai proastă valiză din cele aruncate de noi. Șterge-o de praf și adu-o doamnei. Aici. S-o vadă. S-o pupe...

FANNY: Stai, domnule Gherasim. Valiza asta...

GHERASIM (calm): Lăsați, doamnă. V-o aduc eu.

FANNY: Mamă, n-ai aflat esențialul despre Radu.

D-NA CLUCERU: Ce esențial? Ce esențial?

FANNY (simplu de tot): Nu mai e om!

D-NA CLUCERU: Tu vorbești? Tu îi conțești omenia? Dar cine ești dumneata, cucoană? Ai uitat de unde te-a scos băiatul meu? Că te-a făcut printeasă și miss România? Ești o parazită, află de la mine, o pisică de lux, o leneșă cărcia i s-a urcat binele la cap. Asta ești. Tu îi numeri banii? Cu ce drept? Nu eștiști nici cit să-ți cumperi lacul de ughii.

FANNY: Mamă, ajunge.

D-NA CLUCERU: De ce, eu am început? Eu stau în banca mea. La bucutărie. Și tu îmi vii din salon și-ncepi să vorbești de omenia celui care te ține în mătase?... Să-ți fie rușine.

FANNY: Nu mă jigni, mamă.

D-NA CLUCERU: Nu mai e vorba de jignire. În fiecare casă, s-o știi, există un ser-tar care nu trebuie deschis niciodată, fiecare om are dreptul la un vâl pe care să nu

i-l poată smulge nimenea. Tu pe ce lume trăiești? Auzi, Radu, nu mai e om! Atunci, tu ce ești? Maică Precistă? Zina zinelor? FANNY: Nu știu ce sint. Știu numai atita că rușinea doare...

D-NA CLUCERU: Astea-s mofturi de Anina. (Batjocoritor.) Ploaia de astăzi ți-a dezvelit originea sănătoasă? Uți că eu și fiul meu te-am făcut „o doamnă”, uți că fără noi erai o pirlită de profesoară care s-ar fi spălat într-un lighean și și-ar fi făcut părul cu bigudiuri din ziare. Și ar fi strins banii de dirigentie ca să-și cumpere un tranzistor. FANNY (nu mai poate, tipă): Ajunge, mamă. Ajunge... (Mai calm.) Și acum, fiindcă tot ce a fost de spus între noi două s-a spus, te rog frumos, te rog pentru ul-

tima dată: (Tare.) ieși afară din camera mea.

D-NA CLUCERU: Nu este camera ta! FANNY: Atunci ieși afară din viața mea. Te rog! Te implor!

D-NA CLUCERU (vinătă): Asta-i culmea!.. Bine... Dă banii ăia încoace. Nu sint ai tăi. (La banii.) Așa. Și să știi că mă duc să-l caut. Să-l rog, e timpul să-ți trăsnească două palme ca să te trezești... Ce rușine, ce nerușinare! (Iese, i se aude vocea din bucătărie.) Da, asta e! Du-i-o! Să-și amintească de unde și cum a venit în casa asta! (Linște, Fanny plinge încet.)

FANNY (singură): Tată dragă, dacă ai ști ce-am ajuns... Ce am putut să ajung! (Se aude o discretă bătaie în ușă, Fanny se reculege.) Intră!

Scena a 5-a

Gherasim, Fanny.

GHERASIM (bate în ușă, intră): Iertați-mă, doamnă, v-am adus valiza.

FANNY (încurcată, se jenează): Da, da.

GHERASIM: Asta e? Sau...

FANNY Da. Asta e! (Își mîngîie valiza.) Tineretele mele... (Se reculege.) Domnule Gherasim, te rog să mă scuzi, mă simt... îmi pare nespus de rău...

GHERASIM: Doamnă, nu e cazul să vă cereți scuze... Eu sint vinovat.

FANNY: Vinovat, dumneata? De ce?

GHERASIM: Îmi permiteți să stau jos? Trebuie să vă vorbesc. (Ușoară ezitare și la el, și la ea) Poate nu se cade, poate fac o greșală... eu, totuși...

FANNY: Dar, te rog. Ocupă loc. Uite, am niște băutură.

GHERASIM (simplu): Mulțumesc, nu beau.

FANNY (acum gazdă): Fumezi?

GHERASIM (zîmbet): Nu... De ce vă mirați, doamnă? Am trei copii mari. Și viața nu e ușoară!

FANNY (renunță să-și aprindă țigara): Înteleg.

GHERASIM: Cea mai mare e o fată. O cheamă, ea și pe dumneavoastră, Ștefania. Noi îi spunem Fana. E deșteaptă și cuminte.

FANNY: O știu. V-am văzut odată împreună. E foarte frumoasă. În ce clasă e?

GHERASIM: A XII-a. Azi-mine dă bacalaureatul. Vrea să urmeze engleza. Dar eu știu?...?

FANNY: Engleza?

GHERASIM: Da. M-a tot bătut la cap s-o aduc la dumneavoastră. Voia să vă mai întreb...

FANNY: Și de ce nu ai adus-o?

GHERASIM: Păi, vedeți și asta intră în povestea mea... De ce mă priviți așa?

FANNY: Iartă-mă. Azi privesc pe toată lumea altfel. Parcă te văd prima oară. (Își revine.) Ziceai de o poveste. Ce poveste?

GHERASIM (oftează): Nu e ușor. Dar azi, cînd v-am văzut la poartă, am înțeles că...

FANNY (precipitată): Ce ai înțeles?

GHERASIM: Am înțeles că suferiți. Cumplit. Că simteți la o mare cumpănă...

FANNY: Mă cunoști?

GHERASIM: Nu, doamnă. Dar mă cunosc. FANNY: Și?

GHERASIM (greu): Doamnă Fanny, am... Am văzut... bănuiesc ce e în ochii dumneavoastră...

FANNY: Ce e în ochii mei?

GHERASIM (schimbă vorba): Cum v-am spus, fata mea cea mare e într-a XII-a. În vacanța de primăvară, a intrat la uzină. Casieră. Să mai ciștige și ea un ban al ei. Știți: un ciorap, niște pantofi. Are optsprezece ani...

FANNY: Înțeleg! Și.

GHERASIM: Într-o zi, soțul dumneavoastră a văzut-o în stația de autobuz. A oprit mașina și a invitat-o să între. Un gest frumos, al unui director care își transportă casiera la Centrală. Nu?... Ei bine, peste două ceasuri, fata mea a venit acasă (subliniază) pe jos, și mi-a spus plîngînd că nu mai calcă la uzină. Avea în ochi exact ce am văzut în ochii dumneavoastră azi cînd ați deschis poarta.

FANNY: Dumnezeu! Dar ce s-a întimplat? Nu cumva...?

GHERASIM: Nu. Fata mea e foarte mîndră. Nu s-a întimplat nimic grav. Poate, niște vorbe...

FANNY: Ce vorbe?

GHERASIM: Nu știu. Nu vrea să spună. E foarte închisă și, la vîrsta ei, știți dumneavoastră, durerile și umilinta încă nu au cîștigate... Am înțeles-o și am retras-o din servici.

FANNY: De ce n-ai venit la mine, omule, de ce...?

GHÉRASIM : De ce să fi venit la dumnezevoastră?... Doamnă, viața care e dincolo de casa asta, e cu totul alta decât v-o închipuiți. Între oamenii de dincolo sînt altfel de legături, alte raporturi. Spre casa asta, credeți-mă, de acolo de la noi, nu duce nici un drum. Nici un pod. Aici, e o altă lume.

FANNY (prînsă) : Ce cauți în această lume, domnule Ghêrasim ?

GHÉRASIM : Va trelmi să aveți puțină răbdare. Am să încere să vă povestesc totul.

FANNY : Te rog. Aștept.

GHÉRASIM : Intr-o zi s-a aprins, nu știu din ce cauză, motorul de la culbutor. S-a dat alarma, am sărit vreo zece. Culbutorul e sus în aripa veche, se ajunge greu la el. Un băiat tînăr, Calotă, a apucat un extincător și a luat-o direct peste acoperișul de sticlă al concasoarelor. A ajuns înaintea noastră și a stins repede focul care nu apucase să se întindă. Noi urcam pe spirale — am fi sosit prea tîrziu. La întoarcere, bietul Calotă — striga „ura“ de bucurie — a luat-o peste acoperiș. Și deodată sticla veche, sîrma ruginită, s-a rupt. Și el a căzut. S-a făcut zob.

FANNY : Groaznic !

GHÉRASIM : L-am înmormîntat. Aici începe conflictul nostru cu tovarășul director. Ne-am dus la el, în delegație, să-i cerem cîtiva saci de ciment ca să-i facem băiatului un mormînt ca lumea. Merita, nu ? (Argument sentimental.) Abia scăpase băiatul din armată, era cel mai tînăr din echipa mea. Foarte harnic și săritor... Cînta dumnezeiește din nai.

FANNY : Și soțul meu ?

GHÉRASIM : Tovarășul director — nu știu ce a fost cu el în ziua aceea — ne-a refuzat. Dur și scurt. Zicea : Nu am prevăzut în plan ciment pentru mormînte.

FANNY : Groaznic.

GHÉRASIM : Eu m-am infuriat. Mă infurii foarte greu și foarte rar. Dar atunci a plesnit ceva în mine, am urlat la el și am dat cu pumnii în masă.

FANNY : Bine ai făcut.

GHÉRASIM : Foarte rău am făcut. Da. Fiindcă i-am strigat așa : „Pentru Calotă nu aveți zece saci de ciment, dar pentru rățările mamei dumnezevoastră ați avut“ ?

FANNY : Dumnezeule ! Într-adevăr, avem o rățarie în curtea din spate... Și el ce ți-a spus ?

GHÉRASIM : A albit la față. Tremura tot — dar s-a stăpînit. Atîta mi-a spus : „Ieși afară, Gherasime și să-ți fie rușine“.

FANNY : Dar aveai perfectă dreptate !

GHÉRASIM (zîmbet obosit) : N-aveam. Cînd am ieșit, Clarissa, care a fost de față la această scenă, ne-a dus în biroul ei, și fără să scoată un cuvînt, ne-a arătat două acte.

FANNY : Ce acte ?

GHÉRASIM : Chitanța de 240 de lei pentru cumpărarea cimentului necesar rățariei — și o comandă, achitată, prin care s-a cerut pentru Calotă, o marmură de la Rușchița. Pricupeți ?

FANNY (derută ; totuși oarecum ușurată) : Nu pricep. De ce nu v-a spus adevărul ? Nu era mai simplu ?

GHÉRASIM : Nu. E director, doamnă. Și uneori, credeți-mă, e foarte penibil să fii director. Modestia poate să pară îngîmfare, îngîmfarea poate fi luată drept demagogie. Eram o delegație de muncitori, și nu o delegație oarecare. Îl vedeți dumnezevoastră pe Radu Cluceru bătîndu-ne pe umăr și zicîndu-ne : „Tovarăși, directorul vostru v-a luat-o înainte“ ?... Doar îl cunoașteți.

FANNY : Să zicem... Dar cu asta conflictul s-a închis, nu ?

GHÉRASIM : Da și nu. Era jignit. Ceva îl rodea. A început să mă ocolească. Avea dreptul, ziceam... Pe urmă, să vedeți...

FANNY : Spune, spune, te rog !

GHÉRASIM : Așa... Au trecut după asta cîteva săptămîni, poate chiar o lună, totul părea uitat. Al mic al meu a fost operat de amigdalită, știți cum e asta la copii, n-am dormit două nopți. Eram în schimbul de dimineață, într-o luni pare-mi-se, nu știu ce m-a apucat, oboseala, poate gaze, poate lipsă de aer, mi s-a făcut deodată un somn de moarte. Le-am spus băieților. Mă trag undeva să dorm o jumătate de oră. Aveam la mine cheia contoarelor de siguranță ale întregului combinat... Am mers și m-am culcat. Peste o oră, cînd m-am trezit, cheile dispărușeră... Da. Le-am găsit pe masa tovarășului director...

FANNY : Ți le-a furat cineva ?

GHÉRASIM : Nu știu. La amiazi, m-am dus la el la raport. Bătuse pe Stroe, un necalificat. Așa a intrat la spital, via toată uzina.

FANNY : Cum, așa de rău l-a bătut ?

GHÉRASIM : De unde ! Cîteva palme zdravene. În orice caz, era grav. Așa ceva nu s-a mai pomenit în lumea noastră.

FANNY : Groaznic. Cum a putut...

GHÉRASIM : Și eu m-am mirat. M-am dus să-l întreb. Mi-a arătat cheile mele dispărute... Ce șco mai lungesc. Am dat declarații, eram vinovat, mi s-a făcut un dosar.

FANNY : Și dumneata ce ai făcut ?

GHÉRASIM : Am trei copii, doamnă. Și un obraz. Ca șef al echipei de control, nu am voie să greșesc. Uzina își are legile ei drepte și necruțătoare. Dacă eu prind pe cineva dormind, sînt obligat să-l pedepsesc. Nu puteam să-l rog să mă ierte. Am zis : fie ce-o fi. Dar mi-era și rușine și teamă.

FANNY : Teamă ?

GHÉRASIM : Un fel de teamă. (Se infurie ușor.) Și uram această teamă. Fiindcă știu că orice teamă, oriunde și oricînd, e la un pas de ură, spre scribă... Sînt un comunist cinstit, doamnă, un muncitor bătrîn, eu nu am voie să mă uit în pămînt. De aceea l-am căutat, l-am căutat și la birou, și aici acasă — doar m-ați văzut, l-am căutat să mă uit în ochii lui și să-l oblig să-mi spuie : e albă sau neagră ?

FANNY (surescitată) : Iartă-mă, Gherasime, ceva totuși, nu pricep. Eu nu sînt membră de partid...

GHERASIM : Știu.

FANNY : ...dar din cite cunosc eu, in asemenea situații, un comunist cinstit nu merge la director : sau, mai bine zis, dacă vede că directorul îl ocolește, merge la organizația de bază și pretinde o clarificare. Greșese ?

GHERASIM (greu de tot) : Aveți perfectă dreptate. Numai că... (Pauză, e greu. Apoi o privește în albul ochilor.) Vedeți, doamnă, intimplător, eu sint... in secția mea, secretarul organizației de bază... Așa că lucrurile sint foarte, foarte complicate și pentru mine, și pentru el...

FANNY (sincer uluită) : Înțeleg... Formidabil...

GHERASIM : Cum, nu știați ?

FANNY : Nu. Nici eu și nici soacra mea. GHERASIM (amuzat) : Aa, coana-mare ?... Vă referiți, cred, la... sifoane. Și celelalte.

FANNY (precis și aspru) : Exact. Ai ghicit. Nu pricep cum poate un tată a trei copii, un maistru mecanic, să accepte să fie servitor. Unde ți-e mindria, unde ți-e libertatea, tovarășe Gherasim ?

GHERASIM : O, doamnă dragă : exagerați. Orice muncitor din țara asta, ar fi repezit-o de nu se vedea. Dar eu sint un om blind — și în timpul liber am și puțin umor. D-na avocat Cluceru e o femeie bătrână. Apartine altei lumi, e o simpatică și naivă fosilă. Credeți că se cădea să-i declar cine sint și s-o lămuresc cit e de... ? Și-apoi, e singură toată ziua. Stăteam cu ea în bucătărie și-mi vorbea. În limba ei... E adevărat că, de citeva ori, am simțit, aici unde port un anume carnet, că acest carnet parcă oftează și tremură...

FANNY (atinsă) : Pricep... Doamne, ce rușine...

GHERASIM (simte că a mers prea departe. Repară) : ...Și eu am o mamă, are optzeci și cinci de ani, bate în fiecare zi cincizeci de mătânii, iar duminicile și mai multe. Ce să-i fac ?

FANNY (tace, parcă nu a auzit ultimele cuvinte) : Tovarășe Gherasim, vă rog în mod cinstit să-mi spuneți : de ce mi-ați spus tot ce mi-ați spus ? Că n-ați venit ca să-mi vorbiți despre... coana-mare...

GHERASIM (brusc devenit foarte grav) : Fără indoială... Doamnă Fanny, v-am văzut plingând în poartă, v-am adus valiza asta veche... Eu nu sint un om învățat. Dar sint destul de bătrîn ca să-mi pot îngădui a vă da un sfat...

FANNY : Ce sfat ?

GHERASIM : Cum să încep ?... Vedeți, eu așa am observat, că lucrurile cele mai simple, sint uneori foarte complicate. Și dintre lucrurile complicate, omul mi se pare a fi cumplit de complex și de răsucit. (Pauză.) Nevastă-mea are o vorbă : de oriunde pleci, să lași loc de „bună ziua“. Că nu se știe.

FANNY : Zău dacă pricep.

GHERASIM : Atunci voi vorbi scurt și precis : dumneavoastră vă rog să nu luați nici o hotărîre gravă înainte de a vorbi cu soțul dumneavoastră. Ochi în ochi, ca doi oameni tineri și curajoși.

FANNY : Cum ? Îi iei apărarea ? A jiguit-o pe fiica dumitale, a bătut un muncitor, poate că a încercat să te și șantajeze...

GHERASIM (o calmează) : Exagerați. S-ar putea ca lucrurile să stea cu totul altfel. Aparențele înșeală.

FANNY : Eu știu ce știu. Chiar dacă ar scoate o mie de chitanțe justificative, eu nul pot ierta. Eu am văzut cu ochii mei...

GHERASIM : Cabnați-vă doamnă. Și vă rog să mă credeți, un comunist adevărat — și el este un comunist, vă asigur — poate să greșească, poate avea o criză, o eclipsă, chiar un moment de lașitate. Dar nu poate deveni peste noapte o lichea. E exclus... Ar însemna că toată morala și educația noastră e o eroare sau o mistificare...

FANNY (gîndește, e mai calmă acum) : Și... ce-mi propui ?

GHERASIM : Să vă îmbrăcați și să mergeți la el. Poate că acolo unde lucrează, în mediul acela — care e cu totul altceva decît camera asta frumoasă — poate că acolo și vorbele, și adevărurile, totul să apară sub altă lumină... Și eu mă duc să-l caut. Și eu vreau să-l încolțesc...

FANNY : Dar dacă nu e la uzină ?

GHERASIM : Este. Vă asigur. L-am întîlnit azi-dimineață.

FANNY : Nu mi-ai spus.

GHERASIM : Am uitat. L-am întîlnit la capătul orașului. A oprit mașina și m-a chemat la el.

FANNY : Și ?

GHERASIM : Era grăbit. Atîta mi-a spus : astăzi.

FANNY (repetă) : Astăzi ?... Cum arăta ?

GHERASIM : Groaznic. Ca un lup hăituit. Obosit și abătut.

FANNY (ironie tîrzie) : Ca după chef.

GHERASIM : Nu. Ca după o bătălie. Pierdută.

FANNY (gîndește, gîndește) : Poate că ai dreptate. N-ai dreptul să condamnă fără a judeca.

GHERASIM : Și fără a da oricui, dreptul la apărare.

FANNY (împăcată, zîmbește prima oară) : Așa rămîne. Merg la el... Ești un foarte bun avocat...

GHERASIM (glumă) : N-o cunoașteți pe nevastă-mea... Sărut mîmile.

FANNY : Sper că ne mai vedem azi !

GHERASIM : Sigur. (Iese.)

(Fana, singură, se plimbă prin cameră, privește valiza, o ia și o pune în colț. Aprinde, apoi stinge radioul. Deschide geamul, respiră, respiră adînc. Afară ploaia s-a oprit.)

Scena a 6-a

Fanny, Magda

MAGDA (din ușă) : „Mon enfant, ma soeur...”

FANNY (tresare) : Vai Magda... M-ai speriat.

MAGDA : Eu ?

FANNY : Stai jos, draga mea. N-ai dureri ? Nu ar trebui să...

MAGDA : Fleacuri. (Se uită la ceas.) Bătălia cea mare va începe abia mine. Deocamdată, mici recunoașteri... ciocniri între parturile...

FANNY : Nu te înțeleg...

MAGDA : Vorbesc în dodii... Doctorii spun că există o aură prenatală. O fază de iluminare și vis... (Cu ironie.) Știi, unii numesc asta stare de grație, sau așa ceva. Dacă nu aș fi profesoară de naturale, aș crede... Să te ajut, Fanny ?

FANNY : La ce ?

MAGDA : La împachetat. Văd că... (Arată valiza din colț.)

FANNY : Nu, Deocamdată nu împachetez...

MAGDA (se așează) : ...Cînd eram adolescentă, adoram cărțile de istorie. Mă ascuți, Fanny ?

FANNY : Da. Spune !

MAGDA : Nu pentru că sînt pline de regi și de bătălii. Nu. Încercam să-mi imaginez lungimea marșurilor, foamea, dorul de casă al milioanele de soldați anonimi care nu apar în scripte decît prin numărul lor ; focurile de tabără, frigul, scriștîitul miilor de care, nechezatul speriat al cailor... Ploile, lapovița... (În paranteză.) Să nu pleci așa, Fanny !

FANNY : N-am să plec „așa”. Povestește, Magda.

MAGDA : Buun... Îmi imaginam, de pildă, ora aceea de dinaintea răsăritului. Comandantul nu a dormit toată noaptea, iese acum, fără zale, în fața cortului. Focurile ard mocnite ; ostașii dorm. Pe cer trec norii gri. Și destinul așteaptă. E ora marilor hotărîri. Nu peste mult va trebui să dea semnalul. Vor începe să bată tobele, să sune trompetele — iar spre seară, moartea își va considera planul de muncă depășit. Cronicarii vor scrie o pagină glorioasă.

FANNY : De ce îmi povestești toate astea ?

MAGDA : Nu știu. Mă tot gîndesc la clipa aceea cumplită de dinaintea bătăliei. Nu ți-e frică, Fanny ?

FANNY : Ba da. Mî-e frică. Dar nu mî-e frică de bătălie — asta e hotărîtă, va trebui s-o dau —, mî-e frică de propria mea lășitate. Niciodată, pînă acum, nu am luptat. Pentru nimic și pentru nimeni. Iar azi e în joc totul. Absolut totul. Chiar și viața...

MAGDA : Fanny, cu aș dori să-ți spun un lucru grav. Un adevăr pe care îl știu de la Filip.

FANNY : Te ascult !

MAGDA : Ai spus — chiar și viața. Viața... sînt în măsură să-ți argumentez că viața nu e totul. Natura are o posibilitate infinită de

a genera. E plină lumea de spori, de semințe, de germei. Eu am făcut trei copii și voi mai putea face tot atîția. Nu aici trebuie căutat esențialul.

FANNY : Nu te înțeleg, doamnă profesoară de naturale...

MAGDA (zîrbește) : Bine. Voi fi mai... metodică. (Grav, își măsoară cuvintele.) O știi pe fata lui Gherasim. E frumoasă ca o zeiță.

FANNY (tresare) : Da. Ce-i cu ea ?

MAGDA : Într-o zi a venit plîngînd la mine. Vorbea de sinucidere, de rușine...

FANNY : Dumnezeule ! Spune ; cum, cînd ?

MAGDA : N-are importanță. La optsprezece ani ori ești foarte ridicolă ori ieși totul în tragic. (Vorbește ca în vis.) Acolo sus, sub creste, iarna, totul e încremenit și alb. Alb și pur. Acolo sus, dai un singur țipăt de durere, o singură șoaptă aspră — pornește avalanșa...

FANNY : Voi țipa, Magda. Cu orice risc... (O readuce.) Ziceai că Fana Gherasim...

MAGDA : Are, ca toate femeile, o vocație deosebită pentru lacrimă...

FANNY (se așează la picioarele Magdei și-și ascunde capul în poalele ei, Magda o mîngîie ca pe un copil) : Continuă, Magda.

MAGDA : Am ținut-o în brațe. Mi-a plins o oră. Am lăsat-o. Pe urmă am întrebat-o : Fana, Fana, de ce ? De ce ? Mi-a spus atît : „Tovarășă dirigintă, am fost jignită în ființa mea”.

FANNY (emoție puternică) : Am înțeles.

MAGDA : ...Nu în trupul meu, nu ! În ființa mea, a spus — și voia să-și ucidă trupul acela splendid din cauza acestei jigniri. (Pauză grea.) Nu plînge, Fanny. În curînd vom naște amîndouă. Și orice naștere e o mare eliberare. Asta să-ți viri în capul tău plin de poezie ; că există un instinct de conservare a vieții și acesta îl are oricine. Chiar și animalele. Dar există, la oameni, la unii oameni, și un instinct de conservare a ființei. Și popoarele nobile își apără ființa, și nu viața... Eroii despre care citești tu își apără viața, și nu viața. Își sacrifică, la nevoie viața ca să-și salveze flacăra, lumina, esența... Asta am vrut să-ți spun, scumpa mea Fanny, fiindcă acest lucru foarte simplu și totuși cumplit de important, vom încerca, eu și cu Filip, să-l spunem copiilor noștri. Fără asta, crede-mă, omenirea, societatea ar ajunge o junglă, o rușine. O speluncă a deșertăciunii și a minciunii. (Se redresează.) Doamne, sînt o dirigintă ridicolă. Te rog să nu rizi de mine.

FANNY (o sărută) : Acum, tovarășă dirigintă... (Cu greu) Ți voi spune și eu adevărul. Am fost jignită în ființa mea ! Și-mi vine să urlu, să urlu... (Plînge în hohote.)

MAGDA (vorbește singură) : Bună ziua, Durere. Bună ziua, Umilîță.

CORTINA

PARTEA A II-A

Ne mutăm acum în altă lume. Dincolo, să zicem, de o apă, peste un pod, sub dealuri. Acolo e împărăția Combinatului chimic. Și directorul acestui combinat este inginerul Radu Cluceru.

Iată-ne ajunși în „cabinetul” său. De fapt, o sală mai largă, destinată și pentru consfătuiri de producție. Obișnuita masă lungă, cu zece scaune, așezată perpendicular pe linia biroului directorial. Dulap cu cărți, pe pereți, — grafice, fotografii, trofee sportive, claser de mape, telefoane. Geamuri uriașe, moderne. Două sau trei uși : una în stînga, dă spre biroul Clarissei, secretara direcțiunii. Alta spre un „serviciu”. Acolo, directorul poate să-și facă un duș, să-și schimbe hainele. Prin a treia ușă se poate intra direct de pe coridor.

Pentru economia dramatică a pliesei poate e nevoie, în prim-plan, de un colț mai intim : de pildă, două fotolii, o măsuță de fumat, doi ficuși decorativi. Incolo, totul e sever, util, aproape convențional. Viața uzinei se consumă dincolo de aceste multe ferestre ; deși un perdele, se pot întrezări siluete industriale, flăcări și fum colorat. Cînd se deschid, de afară, pătrunde vibrația surdă a transformatoarelor.

La ridicarea cortinei, citeva clipe, încăperea rămîne goală. Se aude apoi, de afară, un claxonat insistent de mașină. Intră, grăbită, Clarissa. Tip de domnișoară bătrînă. Totuși, nu e deloc ridicolă. E îmbrăcată decent : bluza ei, închisă la gît și prinsă cu camee, părul bogat, dar alb, ne amintește moda de după primul război mondial. E mioapă, tipică și tipică. Dar inteligentă și promptă. N-a avut o viață particulară, pentru ea uzina, serviciul ei reprezintă și dragostea, și familia. A învățat să cunoască oamenii, dar a învățat și mai bine să se prefacă mai naivă și mai obscură decît este de fapt. Cînd zîmbește, e aproape frumoasă : cînd lucrează, e aproape bărbat.

Scena 1

Clarissa, Gherasim, Fanny, Ioanovici ; mai tîrziu, Radu Cluceru.

CLARISSA (deschide geamul, strigă în jos) : Încețază cu claxonatul, tovarășe. N-are nici un rost.

VOCEA LUI IOANOVICI : E ora trei, mai sînt doar două ceasuri pînă începe meciul.

CLARISSA : Ce mă interesează pe mine, meciul ? Ți-am spus : directorul e la oraș, a telefonat, sosește îndată.

IOANOVICI : Dar era vorba să ne întîlnim acolo !

CLARISSA : A intervenit altceva. Așteptați-l aici... (Închide geamul.) Sau plecați fără el... De meci ne arde nouă, astăzi !!

(Intră Gherasim și Fanny. Un alt Gherasim dar aceeași Fanny. Doar că acum e îmbrăcată altfel : ca de drum, ca de excursie. Pantaloni închiși, un splendid jerseu albastru sub pardesiul de căprioară. Ușor intimidată : e normal, intră pentru prima oară în biroul soțului ei.)

GERASIM (din ușă) : Bună, Clarissa.

FANNY : Bună ziua.

CLARISSA (mare surpriză) : Vai de mine : tovarășa directoare !... Ne moare pisica. (Dau mîna.)

GERASIM : Ce-i aia, Clarissa, că ne moare pisica ?

CLARISSA : Tovarășe Gherasim — doamnă. Vă rog să mă iertați — e o vorbă la noi în Ardeal, cînd îți pică, așa, din cer, un musafir neașteptat.

GERASIM : Bună !... Clarissa, lasă pisica să moară și tu... Dar sper că vă cunoașteți, nu ?

FANNY : Nu știu. Parcă.

CLARISSA (și-a revenit) : Oo, doamnă, am dat mina de vreo trei ori... (Repară gafa.) Dar știți, eu am figură atît de neutră, că nimeni nu mă reține...

GHERASIM : Clarissa, și modestia e o formă de laudă.

CLARISSA : De unde !... Așa e cum vă spun... Dar ocupați loc, vă rog, nu aici, e incomod, pofțiți, fotoliile acestea sînt foarte odihnitoare... Tovarășul Birsan, din minister, a fost la noi de vreo zece ori, totuși de fiecare dată mi se recomandă ca unei necunoscută... O cafea, nu ?

GHERASIM : Una singură. Pentru doamna. Eu am treabă.

CLARISSA : Doamnă directoare, să știți...

FANNY : Te rog, domnișoară Clarissa, nu-mi spune „doamnă directoare”. Mă simt prost.

CLARISSA : Mă rog, eu...

FANNY : Spune-mi Fanny. Acesta e numele meu... La titluri nu am dreptul.

CLARISSA : Vojam, doamnă Fanny, să vă spun că veți bea o cafea... ce mai, grozavă : inovația mea.

GHERASIM (alt ton) : Clarissa, cu tovarășul director te-ai văzut ?

CLARISSA (precisă, acum e secretară) : Da. Azi-dimineață.

GHERASIM : Aici ?

CLARISSA : Nu. A trecut pe la mine. Mi-a bătut în geam și m-a rugat să vin la birou... să mai caut... (ezită) știți dumneavoastră ce.

GHERASIM : Și el unde e acum ?

CLARISSA : Acum e în drum. A fost la centru, la tovarășul Neagu.

GHERASIM : La Neagu ?

CLARISSA : Da. Mi-a telefonat... a întrebat și de dumneavoastră.

GHERASIM : Mda... (Scurtă pauză, Fanny e foarte atentă.)

CLARISSA (din ușă) : Dar, pentru Dumnezeu, doamnă, ce stați în picioare ? Scoateți-vă pardesiul... Simțiți-vă ca acasă. Nu știți cît mă bucur... Eu pun cafeaua... (dese.)

GHERASIM : Are dreptate. (Se oferă să o ajute.) Pardesiul ! Așa. Ocupați loc... Dacă fumați...

FANNY : Nu fumez, mulțumesc.

GHERASIM (vagă diplomație) : Vă mărturisesc, sînt mîndru că v-am putut servi de ghid. N-ați vizitat niciodată uzina noastră ?

FANNY : Nu. Vin pentru prima oară. Vă mirați ?

GHERASIM : Sincer să fiu : foarte ! Mă întreb cum de n-ați avut curiozitatea măcar... ?

FANNY (genată, totuși categorică) : Tovarășe Gherasim, nu mă face să mă simt ridicolă.

GHERASIM : Vai de mine, doamnă !

FANNY : Nu știu dacă am făcut bine sau rău, adevărul e că, în privința asta, am un principiu : nu-mi plac femeile care se amestecă în serviciul soțului lor...

GHERASIM : Dar...

FANNY : ...mai ales cînd nu se pricep. Și eu, credeți-mă, habar nu am de chimie. Toate instalațiile astea îmi sînt total necunoscute. (Ca o scuza.) Cred că la ora asta confund formula metanului cu cea a acidului sulfuric...

Și-apoi, chiar de la începutul căsniciei noastre am stabilit cu Radu să nu ne amestecăm în chestiunile particulare ale celuilalt... (Simte că nu ajunge argumentul, adaugă.)

Nici el nu vine să mă întrebe ce cărți am

cupmărat, ce muzică îmi place, ce vizite am făcut...

GHERASIM (dojană blîndă, aspră) : Doamnă Fanny, uzina aceasta nu e o chestiune particulară. E obrazul, e mîndria noastră...

FANNY : Iartă-mă, tovarășe Gherasim !...

GHERASIM (foarte calm, foarte delicat) : Vă rog, vreau să vă arăt ceva.

FANNY (se ridică) : Poftim.

GHERASIM (deschide un geam, îi arată) : Vedeți hardughia aceea neagră ? E vechea fabrică : moștenirea... Două risnițe și un cazan. De acolo de sus a căzut bietul Ca-

lotă... Dar nu asta am vrut să vă arăt. Uitați-vă, acolo în dreapta, sub muchia aceea

de deal, e un tunel. Il vedeți ?

FANNY : Da. Il văd foarte bine.

GHERASIM (închide geamul) : Acum patru luni l-am cunoscut pe tatăl dumneavoastră.

FANNY : Zău ? Nu știam. Era în trecere, a stat doar două zile la noi.

GHERASIM : Și lui i-am servit de ghid. Deși e miner și pensionar, a ținut să o vadă.

FANNY : Ei, tata e altfel.

GHERASIM (urmărește un scop) : I-am arătat tot. Știe să vadă, are mecanica în singe. I-am arătat și ultima noastră inovație, tunelul acela transportor. Încă nu era dat în

producție...

FANNY (devine atentă) : Și ?

GHERASIM : Ei, un tunel e ceva în care el era specialist. E ca o galerie, are vreo treizeci de metri. S-a uitat atent...

FANNY : Tata ?

GHERASIM : Da. Tatăl dumneavoastră. S-a uitat atent, în sus, în jos, a cerut să vadă motoarele de tracțiune — știți niște motoare

electrice, cu coarne și pe fier —, pe urmă a oftat și ne-a zis : „Ați greșit-o”. Apoi ne-a

explicat de ce. A doua zi am verificat : avea perfectă dreptate. A văzut, cu ochiul liber, ceea ce nouă, tuturor, ne-a scăpat. O mică

eroare de calcul.

FANNY : Dar Radu nu mi-a spus absolut nimic.

GHERASIM : E foarte normal : era o eroare ce nu trebuia să se afle. Așa că hotărisem

cu toți să tăcem din gură... (Poantă ironică.) Am avut noroc că cineva, de altă speciali-

tate, s-a amestecat în chestiunile noastre... particulare. Nu-i așa ?

CLARISSA (pică la timp) : Cafelele „Clarissa” : minunea secolului. Poftiți. Vă servesc în cești de înalt protocol...

GHERASIM (se uită la ceas) : Eu sînt grăbit. Clarissa...

CLARISSA : Nu se poate, tovarășe Gherasim, o ceașcă mică. Să-mi stea peștorii.

GHERASIM : Bine. Una mică de tot...

FANNY : Mulțumesc.

CLARISSA : Zahăr cît ?

FANNY : Mă servesc singură.

GHERASIM : Cum mai stăm cu fluturi de noapte, Clarissa ?

CLARISSA (s-a așezat, ride) : Foarte bine... Azi-noapte, pe la douăsprezece, cred eu, doi fluturi cap-de-mouă bătut în geam și

mi-au cerut o sută de lei.

CLARISSA (se miră): Ce? GHERASIM (îi face semn, stați să vedeți): La orele douăsprezece? Și, pe deasupra, cap-de-mort?

CLARISSA: Da. Cap de... mort de beți. Cîntau'ca în strană: „Clarissă, sfință fecioară, dă-ne o sută de lei, că am rămas în pană...” GHERASIM (rîde): Și le-ai dat?

CLARISSA: Bineînțeles. Dacă am locuință vizavi de „Hotel și restaurant Jiul”! Sîmbătă, mai ales înainte de chenzină, mă asigur regulat de două sute de lei, fond de rulment... GHERASIM (și-a băut cafeaua): Eu am plecat. Clarissa. Dacă sosește tovarășul director, mă găsește sus la bazin.

CLARISSA: Am înțeles... (Se aude elaxonalul nervos al mașinii.) Îi auziți? Ce facem? GHERASIM: Las' că-i liniștete eu... Sărut mina, doamnă Fanny, și încă o dată vă mulțumesc că mi-ați urmat sfatul.

FANNY (incurcată): Nu știu dacă nu era mai bine... să merg direct la gară.

GHERASIM: Și aici e o gară. Vă asigur. La revedere. (Iese.)

(Un scurt moment de suspens. Clarissa o privește direct. Zîmbește.)

FANNY: De ce mă privești așa, domnișoară Clarissa?

CLARISSA: Mă bucur că ați venit... Servitiți cafea, mai este... (Treaba e treabă.) Pe mine, mă scuzați o clipă, aduc niște dosare. Le răsfoiesc în timp ce stăm de vorbă.

FANNY: Dar te rog, te rog. Nu vreau să te deranjez.

CLARISSA: Nici vorbă... (Aduce de dincolo un teanc de dosare, le pune pe masa directorului, le răsfoiește.) Știți, doamnă Fanny, eu sînt o fată bătrînă, am nervi cînd nu fac ceva.

FANNY: Iartă-mi indiscreția: nu ai fost niciodată măritată?

CLARISSA: Nu... (După o scurtă pauză.) Am avut un logodnic. În tinerețe.

FANNY: Și?

CLARISSA (răsfoiește mai rar): A murit. Stupid. În ultima zi de război. (La altă idee.) Doamnă Fanny, în orașelul acesta eu admir doar trei femei.

FANNY: Ei, asta-i! Pe care?

CLARISSA (bavardaj ca între cucoane): Pe doamna Lilly Sinescu... (Zîmbet intim.) Lilly mi-e ca o soră.

FANNY (atînsă neplăcut): Pe Lilly? Și de ce?

CLARISSA: Fiindcă are cel mai bun cap de inginer și cea mai rea gură de femeie... Apoi urmează doamna Magda Filip.

FANNY: O, Magda! Te cred. E singura mea prietenă.

CLARISSA: E bună ca pînca și blindă ca o toamnă fără ploi.

FANNY: Și a treia?

CLARISSA: Pe dumneavoastră.

FANNY: Pe mine? De ce?

CLARISSA: Fiindcă sînteți foarte frumoasă...

FANNY (lehamite): Oh!...

CLARISSA: ...și foarte tristă... Deși aveți un soț... ce să mai vorbim: e colosal.

FANNY: Clarissa, sîntem între femei: ai o părere chiar atît de bună despre el?

CLARISSA: Teribilă. Îl ador... (Se sperie.) Oh, să nu vă inchipuți cine știe ce, am patruzeci și șapte de ani, am schimbat piuă acum cinci directori, pe toți i-am adorat, dar el e cel mai...

FANNY: Cel mai, cum?

CLARISSA: Nu știu. Cel mai... (Iar schimbă subiectul.) Uf, tunelul ăsta fir-ar al dracului, are să ne inebunească!

FANNY (tresare): Tunelul? Dar ce-i cu el?

CLARISSA: Soțul dumneavoastră nu v-a spus nimic? Că doar din cauza acestei inovații am ajuns cum am ajuns.

FANNY: Nu mi-a spus nimic.

CLARISSA: Atunci, nici eu nu vă pot spune nimic. Iertați-mă... (Tot drăguță.) E o chestiune foarte murdară. Dar se va lămuri, simt eu că se va lămuri.

FANNY: Clarissa, fără să încerc să aflu secretele voastre, totuși am primit un telefon alarmant, cînd am venit cu tovarășul Gherasim, am zărit o mulțime de oameni alergînd spre deal — aș dori să știu ce s-a întîmplat? Vreau accident?

CLARISSA: Da! De unde! Nici un accident. Ploaia asta afurisită și tîmpenia lui Vasilescu... (Lasă dosarele, vine spre un geam, explică de acolo.) Veniți să vedeți. Așa. Acolo sus, după copacii aceia, e un bazin de decantare. Vechi de tot. Cîteva mii de tone de mil murdar, care s-a uscat și s-a făcut ca piatra. Astă-iarnă, furtuna aceea mare, i-a smuls acoperișul. Nici nu e de mirare, era de hirtie gudronată. Și acum, ploile astea afurite au tot căzut, bazinul s-a umplut și milul s-a diluat. Azi-noapte a spart peretele și acum curge în jos ca o miere neagră. Curge încet, dar sigur. Și acolo, vedeți, e depozitul de prefabricate, și alături — stația de pompare. Dacă ajunge riul acesta uleios la ele, e nenorocire! Nenorocire!

FANNY: Soțul meu știe?

CLARISSA: Bineînțeles. Eu i-am telefonat la cabană și l-am chemat. (Delicată.) I-am spus cabanierului să nu vă trezească... Sper că...

FANNY: Eu știu că a vorbit la telefon, dar habar n-am avut eu cine și pentru ce... (Pauză.) Și dacă milul acesta e atît de periculos, de ce nu e acolo directorul uzinei?

CLARISSA (o privește lung — acest fel de a întreba trădează multe): Doamnă, soțul dumneavoastră, a fost azi-dimineață acolo și a luat măsurile necesare. De la el știu ce s-a întîmplat. Dar...

FANNY: Dar...

CLARISSA (prudentă, totuși severă): Cum să vă spun?... Vedeți... poate că există un alt bazin spart, cu un mil mult mai murdar și mai periculos decît cel de pe deal...

FANNY: Ai dreptate.

CLARISSA: Glumesc, doamnă. Adevărul e că tovarășul director a trebuit să meargă urgent la tovarășul prim-secretar Neagu.

FANNY: Aha!... (Îi pare rău că s-a aventurat, încearcă să repare.) Sper că sînt acolo destui oameni...

CLARISSA (o ajută) : În primul rând, mai cheflăii de azi-noapte. Când s-a dat alarma, i-am scos din circumă, le-am zis : Gata, băieți, la treabă. Au alergat pînă la unul, nici plata n-au făcut-o. La cabană nu am reușit să telefonez decît după ora cinci. (Reproș simpatice.) Dar știu e-ați dormit...

FANNY : Inseamnă, Clarissa, că dumneata n-ai închis ochii toată noaptea.

CLARISSA : Ce contează. Tot sufăr de insomnii... Mai ales primăverile. De aceea îmi plac fluturii de noapte.

FANNY : Apropo... n-am înțeles, ce-i cu fluturii ăștia ?

CLARISSA (a auzit, întîrzie răspunsul, mai trîntește o mapă) : Nu e și nu e e... l-a înghițit pămîntul... (Vine, se așază în fotoliu.) Știu că nu fumați. O să vă rog să-mi permiteți... (Aprinde.)

FANNY : Dar te rog, te rog... (E nervoasă. Clarissa nu e comodă.) Dacă ești amabilă, acum, parcă aș fuma și eu...

CLARISSA : Cu plăcere. Snagov. (Îi oferă foc.)

FANNY : Și soțul meu tot Snagov fumează.

CLARISSA (ironic) : Bineînțeles. Un bun director e obligat să fumeze aceleași țigări ca și secretara sa... Și viceversa... M-ați întrebat de fluturi ? Stați să vă arăt ceva. (Iese și se întoarce; aduce o cutie acoperită cu un capac de sticlă.) Aici am ultimele capturi. Clarissa (mirare mundenă) : Ia uite : un insectar !

CLARISSA : Nici vorbă. Habar nu am de entomologie, de lepidoptere... Eu adun acești fluturi — acasă am vreo opt sute de exemplare — dintr-o simplă manie. Sau obsesie. Doamnă Fanny, sint o celibatară semiintelectuală, canar nu am, pisicile nu le pot suferi. Trebuie să am și eu un hobby, nu ? Am tot dreptul.

FANNY : Absolut.

CLARISSA : Și-apoi, asta e o țieneală nevinovată. Mă ajută să visez, să gîndesc... (Mai încet.) să uit.

FANNY : Nu înțeleg... (Trece la geam să vadă mai bine colecția.)

CLARISSA : Fluturii ăștia, frumoasă doamnă, se nase, se transformă, prind aripi grație căldurii și bunății soarelui. Dar cînd se trezesc și cînd își desfac aceste splendide aripi,

soarele apune. Și toată frumusețea lor o înghite întunericul nopții... Pleacă apoi în neștiere, zboară innebuniți, au de trăit o singură zi, o singură noapte. Caută, se ridică spre cer, cad la pămînt, zboară bietele ființe, nu știu pentru ce și încotro, dar caută, caută să-și îndeplinească rostul lor, destinul lor de efemeride. Atunci zăresc o lumină, orice fel de lumină, prima lumină, se reped spre ea, își ard aripile, nu contează, mor acolo, în singurul loc unde, pentru o clipă, pot să-și cunoască, să-și vadă frumusețea aripilor... Nu e interesant ? Nu e și tragic, și ridicol ?

FANNY (e emoționată, nu poate răspunde.)

CLARISSA : Dar ce e ? Ce s-a întîmplat ? (Se apropie.) Vai de mine : lacrimi !... Doamnă Fanny, ce copilărie...

FANNY (acum e într-adevăr copilă) : Clarissa... e din cauza... din cauza naftalinei.

CLARISSA (a înțeles) : Ei, ce să-i faci, nu se poate face istorie fără naftalină... și fără lacrimi...

FANNY : Clarissa, ești tare bună și tare deșteaptă.

CLARISSA (cu multe subînțelesuri) : În timpul liber... croșetez.

FANNY (n-a prins nuanța. Dar profită de acest amănunt ca să schimbe vorba.) Cum, chiar croșetezi ?

CLARISSA : Da, doamnă.

FANNY : Spune-mi, îți place jerseyul ăsta ? Mi l-a adus Radu din R.F.G.

CLARISSA (îl pipăie cu pricepere de specialistă) : Hm ! Nu e grozav.

FANNY : Mie îmi place enorm.

CLARISSA (concesivă) : Atunci și mie îmi place... (Tresare.) Vine șeful meu.

FANNY : De unde știi ?

CLARISSA : Simplu reflex subconștient. Sint desrăat. (Preocupată.) Acum a intrat pe poartă. (Adună dosarele.) Să nu le vadă că iar se enervează. (Deschide geamul.) Ioanovici, Ioanovici !

VOCEA LUI IOANOVICI : Da, Clarissa.

CLARISSA : Vezi că vine.

IOANOVICI : Era și timpul.

FANNY (se plimbă, e nervoasă. Clarissa a uitat de prezența ei. Șoptește ca să se încurajeze) : Să fii calmă, să fii calmă, calmă, calmă...

Scena a 2-a

Clarissa, Radu Cluceru, Fanny, Ioanovici.

Ușa se deschide, intră grăbit directorul Radu Cluceru, bărbat puternic, dur, inteligent. E îmbrăcat corect, totuși cravata lărgită, barba de o zi, cearcănele și unele gesturi ce-i scapă de sub control trădează și oboseală, și oarecare derută sau hărțuială. Dar știe să se stăpînească.

RADU (din ușă — n-o zărește pe Fanny) : Clarissa.

CLARISSA (promptă) : Prezent.

RADU (către Ioanovici care a băgat capul pe ușă : Lasă-mă să respir. Te chem îndată.

IOANOVICI: Pierdem pe Clopoțel.

RADU (dur, vorbește cu un antrenor din divizia C): Dă-l dracului!

CLARISSA (discretă diplomație): Tovarășe director... soția dumneavoastră.

RADU (tresare, se întoarce. Cu voce joasă, cât se poate de neutră): Bună, Fanny!

FANNY (din fotoliu): Bună, Radule!

RADU (e încurcat): Clarissa, o cafea tare... (Clarissa are în mână și ceașca și termosul.)

Fanny, am câteva treburi mărunte de rezolvat. Te rog să mă scuzi.

FANNY: Am timp. Să ies? (Clarissa i-a turnat și ei în ceașcă. Discret, își trece încurajator mina peste umărul ei.)

RADU: Nu. Poți să rămii. Termin repede. (Își soarbe cafeaua. Clarissa și-a luat bloc notesul.)

Așa. Dă un telefon la pompe și vezi dacă Gherasim e pe acolo.

CLARISSA: E acolo. Vă așteaptă.

RADU: A trecut pe aici?

CLARISSA: Da. A venit împreună cu doamna. Apoi s-a schimbat și s-a dus la bazin.

RADU: Run. Încearcă un telefon la cabană și vezi...

CLARISSA: Au telefonat ei. Sint bine. Au prins șapte păstrăvi.

RADU: Sint beti?

CLARISSA: Deh, ca pescarii norocoși.

RADU: Le dai un telefon din nou. Să termine cu... pescuitul norocos. Să se culce. Descară, aici la mine, avem o ședință fulger. O ședință trăznet. Cu tovarășul Neagu. (Alt ton.) Și cu tovarășul Atanasiu... din minister.

CLARISSA: Am notat.

RADU: Aoleo, am uitat — (Strigă spre ușă.) Ioanovici!

IOANOVICI (prompt): Da.

RADU: Uite cheile de la mașină, du-te adu-mi geanta. O geantă neagră. Hai, trap.

IOANOVICI: S-a făcut.

RADU: Clarissa, caută-l la telefon pe Filip, spune-i că i-am primit scrisoarea... și că-i mulțumesc, că-l sărut. Mai spune-i că și tovarășul Neagu e încântat de memoriul trimis.

CLARISSA: Am înțeles. Inginerul Filip e un om de onoare.

RADU: Este, chiar dacă uneori ezită.

FANNY (reproș): Tovarășe director, are trei copii.

RADU: Așa e.

IOANOVICI (tip de antrenor improvizat. Și prost și deștept, și șmecher și naiv. A alergat. Se billăie): Poftim cheile, poftim geanta... Trece la atac.) Tovarășe director, sinteți președintele clubului nostru, meciul ăsta e meciul secolului.

RADU (ironic): Este! Al secolului trecut.

IOANOVICI (nu are timp pentru nuanțe): Trebuie să trecem de acest baraj. Sintem mai buni decât Cimpia-Turzii.

RADU (caută în geantă): De aceeași părere.

IOANOVICI: Dacă nu câștigăm, scade producția, se vor sparge geamuri vor fi bătute câteva neveste. Va fi jale, va fi doliu național.

RADU (zîmbet): Așa e! (Către Fanny, cu o calculată naturafețe.) Iubito, fii amabilă, numără banii aceștia. Trebuie să fie cinci-sprezece mii de lei.

FANNY (e uluită, ia banii, se face că-i numără, dar tremură.)

CLARISSA (vine în ajutorul ei): Lăsați-mă pe mine: am exercițiu. Eu i-am numărat și la încasare. (Numără ca o casieră ver-sată.)

RADU (către Ioanovici): Aceștia sint toți banii lichizi pe care îi avem la club.

IOANOVICI: Știu. Dar oamenii au spus că ar da și cincizeci de lei fiecare, numai să...

RADU: Lasă prostiile, Ioanovici. Ce-i cu Clopoțel?

IOANOVICI (în temă acum): El e arbitru. Un hoț, un șmecher de n-a văzut pămîntul. Țsta, tovarășe director, și-a făcut mașină numai din trei meciuri. E adevărat, nu la noi.

RADU (știe, dar întrebă ca să audă și Fanny): Și cit cere?

IOANOVICI: Am informații absolut precise că a fost uns odată cu cinci mii de lei. Așa că...

RADU: Și tu ești de părere ca și noi...

IOANOVICI: Da. Categorie. Altfel, pe mine, cel puțin, mă linșează și mă și bat.

RADU: Clarissa, sint?

CLARISSA: Exact. Neațiși.

RADU: Dă-i încoace. (la banii.) Ioanovici, acum să fii atent și genial. Îți dau banii ăștia. Dar nu pentru Clopoțel. Cu el o rezolvi altfel. Te duci la el, ai timp suficient, îl ici de braț, îi zîmbești și-i spui așa, dar cu martori — pricepi — „Președintele clubului nostru, plin de admirație pentru talentul dumneavoastră, vă roagă, în semn de pace și prietenie, să fiți imparțial. Nu avem nevoie de un unsprezece metri în minutul optzeci și șase, vrem un meci cinstit...”

Iar banii îi împarți jucătorilor, indiferent de rezultat. Așa am hotărît în comitetul nostru. Ai înțeles?

IOANOVICI (vesel): Perfect. Dar de ce nu veniți dumneavoastră? Ar fi...

RADU: Eu am alte meciuri...

CLARISSA (dîndu-i banii): Formidabil! Nemaipomenit!

RADU: Ce e formidabil. Clarissa?

CLARISSA: De fapt, ce vrei tu, Ioanovici? Să mituiești arbitru?

IOANOVICI: Da... Dar nu ca... Altfel nu e imparțial...

CLARISSA: Să dai zece mii de lei unui exerce numai ca să fie și el cinstit timp de două ore.

RADU: Ce să-i faci? Așa e în divizia C. În divizia B...

IOANOVICI: Eu am plecat.

RADU: Vezi, ai grijă să le faci o cinste băieților. Deconțezi la leu, cu doi martori... la Clarissa. Nu ca rîndul trecut, știi tu cînd.

IOANOVICI (Pristanda): Tovarășe director, jur pe copiii mei, erau treizeci de cotoare de bilet, le-am uitat în buzunar, ziceam....

RADU (îl dă pe ușa afară) : Valea, Ioanovici ! Și vezi să nu te fac clopot după meciul ăsta. (Ioanovici iese. Radu se așează la birou. E obosit. Își toarnă cafea. Trece în altă gamă.) Clarissa... Nimic ?

CLARISSA : Nici o urmă. Am răscolit totul.

RADU : Perfect... (Hotărâre grea.) Adu-mi ordonanța de plată a primelor ; s-o semnez.

CLARISSA : Tovarășe director ! (Spaimă.) Singur ?

RADU : Niciodată n-am fost singur... aici, la uzină. (Repară.) Eu numai la pescuit sînt singur... Cu rimele mele. (Clarissa aduce dosarul, se efectuează iscăliturile. Tăcere.)

RADU (arată spre baie) : Am tot ce-mi trebuie. Clarissa ?

CLARISSA : Absolut tot.

RADU : Perfect. Atunci, pină mă schimb, am să încerc să-i ciupestec puțină curte acestei distinse doamne.

CLARISSA (a priceput, se retrage) : E și timpul. Vă așteaptă de o oră. Și nu se cade...

RADU : Clarissa, încă o rugăminte. Mă ții la curent cu...

CLARISSA : Cu meciul ? !

RADU : Exact. Mi-e milă și de bani, și de echipă... De n-ar fi clopotei în lume...

Scena a 3-a

Fanny, Radu.

Liniste. Radu își scoate ceasul, cravata, cămașa. E obosit.

FANNY : Incepem ?

RADU : Bate gongul.

FANNY : Un lucru te rog : să nu joci teatru.

RADU (citează sentențios) : „Dacă teatrul nu este în stare să ne redca esența vieții — te citez corect, nu ? —, atunci viața are grijă să realizeze esența teatrului.”

FANNY : Aproximativ. Dar nu mă citezi pe mine, ci pe un oarecare Brecht.

RADU : Mă rog... Scuze... Niciodată nu am jucat teatru, Fanny. Imi lipsește fantezia. Fantezia și... (Se încercă la scoaterea mînelor cămășii.) Fir-ar ai dracului de butoni... Cel care i-a inventat era un sadic...

FANNY (sare, îl ajută să scoată cămașa) : Cred că era un inginer.

RADU (eliberat) : Există și ingineri timpiți. Din păcate.

FANNY (atacă) : Ascultă-mă atent, Radule, trăim un moment, cumplit. Un moment hotărîtor.

RADU (își desfăce șireturile la pantofi) : Nu e bine.

FANNY : Azi mi-am făcut inventarul vieții...
RADU : Nu e rău.

FANNY : ...și am constatat, cu spaimă și stupoare, că între noi doi, s-a căscat o prăpastie.

RADU : Nu e bine.

FANNY : E ca și cînd am dat un țipăt... și o enormă avalanșă s-a prăbușit peste căsnicia noastră...

RADU (placid) : Nu e rău.

FANNY (și-a pierdut răbdarea) : Dar termină odată cu acest bine și rău. Îți bați joc de mine ?

RADU (cu pantofii în mîină, în maiou) : Dragă Fanny, după cite știu eu, nu vom putea trece dincolo de bine și de rău decît poate, în comunism. Și dacă vrei să știi intima mea părere, noi doi nu vom apuca această eră... Dar s-ar putea să greșesc.

FANNY : Ești de un cinism care e vecin cu nesimțirea.

RADU (o mîngîie) : Iartă-mă, Fanny. Cu pantofii în mîină, așa cum arăt, sînt incapabil să discut serios.

FANNY : Atunci am tăcut. Intră în baie și te îmbracă. Eu aștept.

RADU : Putem vorbi și așa. Las ușa deschisă.

FANNY : Ceea ce am să-ți spun nu se poate rosti peste prag. Trebuie să te priveșc în ochi. Trebuie să văd cum roșești... Dacă mai poți să roșești.

RADU (acum serios) : Fanny, nu am nimic împotriva să stăm de vorbă cum zici tu, ochi în ochi. Dar te rog un singur lucru : să nu cobori ștacheta. Eu am o înaltă părere despre inteligența și delicatetea ta...

FANNY (derutată) : Bine... Du-te și termină repede.

RADU (din ușă) : Las totuși ușa deschisă... Și ți-aș da un sfat : s-o slăbim cu literatura și să trecem la fapte. Vrei ?

FANNY : N-am întotdeauna... (Ca pentru sine.) Azi mi-am ars toate cărțile.

RADU : Dacă ai nevoie de ceva, o chemi pe Clarissa.

FANNY : N-am nevoie de nimic...

RADU (din baie) : Vezi, s-a oprit ploaia ?

FANNY (se uită pe geam) : Da... (Se plimbă nervoasă, cercetează biroul. Găsește țigările lui Radu, își aprinde una, apoi zărește cămașa scoasă, o ia, o cercetează.) Radule ? Mă auzi ?

RADU : Perfect. Ce e ?

FANNY : Un mic amănunt... (Minie feminină.) Te rog să-mi spui, dar sincer de tot, unde ți-ai schimbat cămașa ?... Că asta nu e aceea cu care ai plecat de la cabană. (Miroase cămașa.) ...și parfumul acesta nu e parfumul dulapului meu.

RADU (scoate capul pe ușă, eventual poate ieși în chiloți, în caz că actorul are picioare scenice) : Într-adevăr !

FANNY : Și nu e prima dată că te prind cu cămăși schimbate în altă parte. Dar pină acum am tăcut. Acum însă...

RADU (foarte calm) : Perfect, perfect. Bănuielile tale mă onorează.

FANNY : Nu fii măgar !

RADU (repros) : Fanny, ștacheta ! Trage ser-tarul din dreapta. Vezi acolo o cheie de alamă ?

FANNY : Da.

RADU : Ia cheia și deschide ușile mici de la baza bibliotecii mele...

FANNY : O clipă... (Deschide.)

RADU : Ei ?

FANNY (scotește cinci cămăși de serviciu. Căleate, aranjate) : Iartă-mă. Nu știam...

RADU : Nu-i nimic. Mirosul îi aparține Clarissei. De când cu fluturii ei, are groază de molii...

FANNY (scotocește în dulăpior) : Ce-i cu năul ăsta ?

RADU (mai nervos) : Lasă-l acolo ! E o amintire. De la un prieten.

FANNY (șoptește) : Calotă... (Mai tare.) De ce îl ții ascuns aici ? De ce nu l-ai adus acasă ?

RADU (iese de astă dată. E în cămașă cadrilată, pantaloni de doc, cizme de cauciuc. E astfel acum și altceva) : Și unde să-l fi așezat ? În vitrina ta cu bibelouri ?

FANNY : Putea să stea foarte bine și acolo. E un obiect de artă.

RADU : Crede-mă, nu s-ar fi potrivit deloc. E ca și când ai pune niște opinci lângă un smoching — sau ai servi la o masă distinsă compot de ananas cu mămăligă și mușdei. Să respectăm stilurile, dragă ; nu tu m-ai învățat asta ?

FANNY (muștar sărit) : Ascultă, Radule, nu-ți permit, mai ales acum... (Sună telefonul. Radu îi face semn : liniștește-te, am treabă.)

RADU (la aparat) : Da... da... Cîți metri a înaintat ? Douăzeci și cinci... E mult. (Tipă.) E foarte mult. Ați diguit cu molaane ? Și ?...

Păi da, presiunea e mare. Trebuie întreruptă neapărat curgerea. Curentul de cădere răspunde în bazin... Căutați-l pe Jurcă. Nu mă interesează nunta lui. Să vină cu cheile de la buldozere. Și ce-i dacă el e alt minister ?

E altă țară ? Spuneți-i că... (Se liniștește.) Bine... Bine... Gherasim e acolo ? Da... Vin și eu...

Îndată ce scap de aici... (Închide.)

FANNY (se uită lung la el) : Radule... eu niciodată nu te-am văzut așa. Nici măcar nu mi-am închipuit...

RADU Cum ?

FANNY : Îmbrăcat în salopetă...

RADU (jenat) : Asta să n-o spui nimănu.

FANNY : De ce ?

RADU : Fîndcă mi-ar fi rușine... și de mine... și de tine.

FANNY (alunecare pe tangentă) : Ce-i cu milul acela ? E grav ?

RADU : Hm ! De când te interesează uzina ?

FANNY : De azi. De azi am început să privesc și să întreb. Am dreptul, nu ?

RADU : Desigur... Totuși, te-aș sfătui să lași uzina pe seama mea. Mă pricep ceva mai bine.

FANNY : Mă rog... Atunci...

RADU : ...Din câte am înțeles, acasă la noi a avut loc azi un fel de... mică răscoală.

FANNY : Nu e mică. Și nu e răscoală.

RADU : Dar ce e ?

FANNY : Revoltă. Revolta mea. Revolta vieții mele.

RADU (sîsie) : E mai grav decît credeam... Bine, Fanny, te cred. Și eu astăzi am tăiat un nod gordian... Și ce nod !

FANNY : Radule, te implor, părăsește tonul acesta de hadinaj. Nu e cazul. Acum, sint frîntă, distrusă. Am aflat azi... am trăit azi câteva momente teribile. Auzi ? Teribile. Uci-gătoare. E ca și cînd as fi nimerit într-o cameră de roentgen și am văzut, pentru prima oară, cit de hidoase sint scheletele vieții noastre.

RADU : Dar sint scheletele noastre, nu ? Mi-ar fi greu să-mi imaginez frumusețea trupului tău fără scheletul care îl susține.

FANNY (aspră) : Nu e vorba de trup. Ci de altceva. Mult mai grav.

RADU : Te ascult.

FANNY : E vorba de statutul nostru moral. De condiția noastră de oameni. E vorba de adevărul și minciuna vieții noastre.

RADU : Fanny, un sfat : fă economie, cu vorbele mari. Viața e lungă... Bei un coniac ?

FANNY : Nu. (Radu se servește singur.) Și nu e vorba de cuvinte, ci de fapte. (Se plimbă nervoasă prin birou.) Radule...

RADU : Da ?

FANNY : Promite-mi, jură-mi că nu mă vei minți. Vreau...

RADU : Niciodată nu te-am mințit. În chestiunile mari. Ți-am ascuns doar anumite fleacuri : ca să te cruț de...

FANNY : Ca să mă cruți, de ce ?

RADU : Fetițo, crede-mă, sint grăbit. Nu am timp pentru inventar.

FANNY : Bine. Te cred. Nici eu nu am timp pentru fleacuri. Acasă mă așteaptă valiza verde.

RADU : Știu. Mi-a spus mama.

FANNY : Acest simplu amănunt îmi dă dreptul să fac lumină.

RADU : Perfect. Fă lumină...

FANNY (procuror sever) : Privește-mă în ochi și spune-mi ce i-ai făcut în mașină, le-tei lui Gherasim...

RADU : În mașină ? (Ride cu poftă.) Foarte puțin mă cunoști, Fanny.

FANNY : Ce i-ai făcut ?

RADU : Să zicem că am ciupit-o. E foarte drăguță ! Îți seamănă.

FANNY (nu se prinde) : Ești o brută. Ai merita să fii împușcat.

RADU : Draga mea, dacă ar fi împușcați toți bărbații care au procedat ca mine, populația globului ar scădea mai mult decît după un război mondial.

FANNY : Nu bagateliza. A plîns, a vrut să se sinucidă. De rușine.

RADU : Îmi pare rău. Sincer îți spun... Dar mă gîndesc că peste un an, doi, studentă fiind la București, va da peste unul cu plete care o să-i recite sonete din Shakespeare...

FANNY : Asta o privește personal.

RADU : Bineînțeles. Sau — sar o putea, nu-i așa, Fanny? — să dea peste un tinăr inginer plin de idealuri și forță. Se va căsători cu el din mare dragoste, vor pleca la o uzină nouă, în munți, el va ajunge director, și într-o zi vor sta, cum stăm noi acum, față în față, ca doi dușmani... Viața își are ironiile ei.

FANNY : Gherasim te urăște.

RADU : Nu cred. Gherasim poate să mă judece, poate să mă condamne chiar. Dar de ură, e incapabil. Ne cunoaștem de opt ani.

FANNY : Te-a căutat de trei ori, de ce l-ai evitat?

RADU : Nu eram pregătit pentru această confruntare. Și nici nu era nevoie.

FANNY : Mama l-a trimis după sifoane.

RADU (sare ca mușcat de șarpe) : Și tu de ce ai permis așa ceva?

FANNY : Nu știam cine e — și-apoi, tu știi, eu nu mă amestec în bucătăria mamei.

RADU (îtipă) : Dar e și bucătăria ta!... Asta-i culmea! (E revoltat, se stăpânește cu greu. Fanny e speriată.) Fanny, am nervii în pioneze, îmi plesnește capul...

FANNY (plac pe foc) : Mă așteptam să-ți plesnească obrazul.

RADU : Cum îți permiți?

FANNY : Îmi permit fiindcă azi-dimineață, la orele șase și un sfert, am aflat adevărul. Am aflat că minți, că înșeli, că murdărești...

RADU (îtipă) : Ce ai aflat?

FANNY (desperare, lacrimi) : M-ai terfelit, m-ai umilit... M-am agățat de reverele tale, am căzut în genunchi și te-am rugat să nu pleci... Să nu mă lași acolo...

RADU : Dar înțelege, femeie, aveam treabă, eram pe grătar...

FANNY (pisică sălbatică) : Erai pe grătar, știu, și știu și pe ce grătar sfiriiai. Fugeai din patul meu ca să mergi la Lilly Sinescu! Și când ți-am spus că am aflat, că știu totul...
RADU (calm, amuzat) : Porcul de Sinescu te-a prelucrat. Și tu l-ai crezut!

FANNY : N-are importanță, Sinescu este totuși un domn, când ți-am strigat eram pe jos, plingeam și mă umileam. „Mă duc la Lilly — mi-ai spus imbrincindu-nă —, da, inchipuieste-ți mă duc la Lilly...” Și ai plecat trîntind ușa. Ai plecat trîntind ușa căsniciei noastre, s-o știi. Fiindcă... fiindcă nici o femeie din lume, nici o femeie care mai are o umbră de mîndrie, nu ar accepta ca...

RADU (retează scuri) : Ajunge, Fanny! (Mai tare.) Ajunge!... Și acum, ascultă-mă și pe mine... De luni de zile mă pregătesc să te pun la zid.

FANNY : Asta-i culmea! Tu, pe mine?! La zid?!

RADU : Da. Pe tine. Știi tu cum ți se spune aici la uzină? „La *concessina*“. Da. Știi tu că de multe ori trebuie să roșesc pentru aluziile ce se fac la stilul veștii noastre conjugale? Taci, lasă-mă să mă desearc. N-am nimic împotriva că traduci din Lord Byron. Să fie sănătos. Dar ne-am înstrăinat unul de celălalt: tu cu englezii tăi, eu cu chimia mea, tu cu reveriile, eu cu răspunderile... Și între timp, ai așezat între noi doi o mulțime

de lucruri, de obiecte, de forme care ne sînt străine. Mîncăm seara ca doi baroni spanioli, tu la un capăt al mesei, eu la celălalt — și între noi ard miresmat trei luminări de ceară. Și acum, deodată, ne dăm seama că nu ne cunoaștem deloc, că ne judecăm ca doi dușmani, că avem sisteme de referință total opuse... Cum am putut să permit această rătațire?... De multe ori, nopțile mai ales, mă întreb dacă modul de viață pe care mi l-ai impus, nu mă va transforma, pe nesimțite, într-un ștab îngîmfat și suficient, într-un senior al autorității, într-un demagog al cifrelor și al fotoliului...

FANNY : Incetează, Radule!

RADU : Am început să-mi pierd încrederea în mine. Din cauza ta, mai ales din cauza ta. Tu ești călcîiul meu vulnerabil, tu și acest fel de infatuare și distanțare. Mă simt de parcă aș fi un parvenit, de parcă aș avea două fețe. (Se calmează, a mers prea departe, e și el vinovat.) Știu, știu... De ce nu ți-am spus, de ce n-am schimbat macazul. Fiindcă toate au venit inoetul cu inoetul, fiindcă acasă sînt un musafir obosit... și fiindcă țin la tine ca un licean intimidat... Asta e... Și din cauza asta am ajuns în cele mai penibile ecuații. Am început să mă bilbiu, să iau măsuri pripite, să nu mă mai am încredere în oameni. Și nici în mine. Fiindcă dacă tu mă vezi și mă judeci atît de diform, înseamnă, îmi zic, că e ceva putred în mine. Asta îmi zic eu, cînd nu dorm nopțile, sau cînd te aud oftînd filozofic. Dintr-un om integru și sincer, am ajuns un personaj complicat, un fel de actor care își planifică și zimbetul și încruntarea, și lauda și injurătura.

FANNY : Uită și eviți esențialul! Cabana... și ce s-a întîmplat acolo.

RADU : Esențialul nu e în afară de noi. E în noi. Ai greșit în ceea ce privește cei cinci-sprezece mii de lei, ai greșit și cu mirosul cămășilor mele, și cu fata lui Gherasim; și, te asigur, — ești în pom fetițo — ai greșit și în legătură cu „legătura“ mea cu Lilly...

FANNY : Minți! Sinescu mi-a spus că ai reținut-o anume pe Lilly.

RADU : Sinescu e o rimă. O rimă pe care n-o mîncîncă nici păstrăvii... E adevărat că am reținut-o intenționat pe Lilly... cum, la fel de adevărat, e faptul că de la cabană m-am dus direct la ea...

FANNY (geloasă) : În patul ei!

RADU : E păcat, Fanny dragă, că în romanele pe care le citești totul se bazează pe eros... Află că pot exista și alte raporturi între un bărbat și o femeie... Dar n-are rost să-ți explic. Eu fac algebră superioară și tu ai uitat tabla înmulțirii.

FANNY (jignită) : Dar atîta știi: că unu și cu unu fac doi — și nu trei.

RADU : Dar nu știi — sau ai uitat — că unu fără unu este egal cu zero... și între noi acum, dulce consoartă, există un minus... (Se uită la ceas.) Seuză-mă, am plecat...

FANNY : Dar n-am terminat!

BADU : Sper! Hai, nu te încrunta! Calmează-te, zău, trebuie să plec. Nămolul acela nu e o nălucire, și mă așteaptă... Dar te rog...

să nu pleci acasă. Stai aici. Cu Clarissa. Cînd mă întorc, ne suflecăm mincele și continuăm spălatul rufelor.

FANNY (n-are încotro) : Bine, du-te. Te voi aștepta...

RADU : Perfect... Și, între timp, ți-aș recomanda să-ți cureți lentilele. S-au aburit... (Iese.)

(Fanny rămîne singură. Se plimbă, e complet întoarsă sufletește. Deschide un geam și respiră adînc aerul curat al munților.)

CLARISSA (ca o umbră) : O, ați deschis geamul. Bine ați făcut. Să iasă fumul... (Fanny tace, e încurcată.) Să nu răciți, doamnă!

FANNY : Nici o grijă, Clarissa.

CLARISSA (țîși face de lucru la biroul directorului) : Eu pentru trei lucruri mă rog astăzi...

FANNY : Da...

CLARISSA : ...să iasă bine ședința de la orele șapte... să reușim să oprim porcăria aia care curge... și, o să rideți, să-i batem pe cei din Cîmpia Turzii...

FANNY (între altă ordine de idei) : Dragă Clarissa, te rog ceva : spune-mi — dacă ai voie, bineînțeles — ce s-a întîmplat între soțul meu și Filip?

CLARISSA : Doamna Magda nu v-a spus nimic?

FANNY : Nu. Am întregat-o. Mi-a zis că nu știe nimic precis. Se pare că Filip a refuzat să iscălească niște acte.

CLARISSA : Nu chiar... N-a refuzat. A ezitat...

FANNY : Ce acte?

CLARISSA : Ne-au dispărut niște hîrtii. Cu anume aprobări și iscălituri... Și tovarășul director, atînci, i-a propus... Iertați-mă, e

foarte complicat, nu știu dacă e bine să vă spun.

FANNY : Un lucru vreau să știu : s-au cerat?

CLARISSA (rîde) : De unde! Propunerea cu Ișalnița a făcut-o tovarășul Filip. Și tovarășul director l-a înțeles... și l-a detașat. Pentru trei luni... Dar după scrisorile ce le-a trimis, cred că se va întoarce. Foarte curînd.

FANNY : Nu înțeleg.

CLARISSA : Doamnă... (Caută să explice) cînd ai trei copii, suflă și în iaurt.

FANNY : Și soțul meu?

CLARISSA : Nu știu. Atîta știu că... ciorba asta e încă foarte fierbinte... Dar se pare că nu noi ne vom arde cu ea... Simt eu asta!

FANNY (grav) : Se pare că nu-mi cunosc soțul.

CLARISSA (o privire rapidă) : O, doamnă, să nu-l judecați gresit. Viața, aici, e afurisit de grea. Răspunderile sînt uriașe... Lilly — știți noi locuim ușă în ușă, îmi place grozav să beau coniac cu ea și să birfesc lumea și viața — ea îmi spunea într-o zi : Clarissa, noi, inginerii, din păcate, nu avem timp pentru idei generale : ce e veșnicia, ce e istoria, cine sîntem etc. etc.

FANNY : Clarissa, nu pune înapoi coniacul. Dacă nu te superi, aș dori un păhărel.

CLARISSA : Vai de mine, bineînțeles! (O servește.) Poftim, E coniac de protocol... (O bătaie în ușă, cineva strigă din antreu : Doamnă Clarissa!) Cine o fi? (Merge să vadă, apoi revine cu Fana Gherasim și Andrei Oancea.) Mi-a murit pisica — îmi moare și canarul... Pofțiți, pofțiți...

Scena a 4-a

Fanny, Clarissa, Fana Gherasim și Andrei Oancea.

CLARISSA (gază) : Sper că vă cunoașteți. Nu? Păi, să fac prezentările.

FANA (dă mîna cu Fanny) : Fana Gherasim! O, dar eu vă cunosc foarte bine, doamnă.

OANCEA : Sărut mîinile, Inginer Oancea!

FANNY : Sînteți foarte drăguți, Clarissa, se pare că azi e o duminică istorică.

CLARISSA : Stați jos, copii. Vă aduc imediat o cafea.

FANA : Doamnă Clarissa, vă rog să nu vă deraniați. (Privire complice către Andrei Oancea.) Noi am venit cu o treabă precisă...

OANCEA : Da. Și sîntem foarte grăbiți.

FANNY (cucoană) : Totuși o cafea... Vă rog să ocupați loc.

FANA : Lăsați-ne în picioare, doamnă. Pînă terminăm.

OANCEA (reproș) : Fana, nu ești la examen.

FANA : Ba sînt. Iertați-mă, doamnă director. (Se corectează repede) doamnă Fanny, dar eu nu pot răspunde decît în picioare. Cînd stau jos, îmi vine să seriu.

FANNY (amuzată) : Cum vrei, Fana. (Către Oancea.) Un coniac... țigări?...

OANCEA (mai degajat) : Doamnă, nu vă refuz...

FANA (atacă) : Tata ne-a trimis la dumneavoastră!

FANNY : Tovarășul Gherasim?

FANA : Da. EL... (E foarte încurcată) A... am avut, acum o jumătate de oră, o discuție foarte... foarte...

OANCEA : Foarte necesară. O discuție pe care nu știți de ce am aminat-o.

FANNY (servește) : Poftim coniacul, poftim și țigările.

FANA : Vai, ce uitucă sînt... (Are în mîini un pachetel.) Tata mi-a spus că nu ați mîncat nimic astăzi. V-am adus cîteva sandvișuri...

FANNY : Dar nu mi-e foame deloc.

FANA : Lăsați. I le due doamnei Clarissa. Poate are niște farfurii. (Iese.)

FANNY : E grav, domnule Oancea?

OANCEA : Pentru mine, foarte grav... și pentru Fana, la fel.

FANNY (discreție) : Văd că sinteți foarte buni prieteni.

OANCEA : Doamnă nu-mi plac echivocurile. Piuă nu vine Fana, vreau să vă spun amănuntul cel mai important. Cel mai esențial. FANNY : Esențial ?

OANCEA : Da... (Ezită, totuși e un bărbat frumos și curajos.) Într-un cuvânt, simplu de tot : eu o iubesc pe Fana... Adică, mai precis, eu și cu Fana ne iubim. (Ușurat.) Asta e!

FANNY : Dar asta-i foarte frumos. Tatăl Fanei știe ?

OANCEA : Azi i-am spus. Și ne-a trimis la dumneavoastră.

FANNY : Cu mâncare ?

OANCEA : Nu, cu niște... explicații...

FANA (cu două farfurii mici pe o tavă) : Iată gustarea!

CLARISSA : Poftim și cafeaua.

FANA : Serviciu, vă rog. Eu le-am făcut. Din ce-am găsit pe acasă, repede.

FANNY (gustă) : Sint excelente. Mulțumesc... (Privește pe cei doi tineri, zîmbește, apoi trece la subiect.) Și acum, îmi va face plăcere să vă ascult.

CLARISSA : Eu... să ies ?

FANA : Nu. Nu. Vă rog !... Tata ne-a spus să...

OANCEA : Nu avem secrete, doamnă Clarissa. (Clarissa se așază, croșetează.)

FANA : Păi... să încep eu, Doamne, ce rușine-mi e !

CLARISSA : Citi ani ai, Fana ?

FANA : Oh ! Optsprezece.

CLARISSA (ride) : C'est ne pas une âge, c'est l'éternité... Ei, eu să am acum optsprezece ani...

FANNY : Ce-ai face, Clarissa ?

CLARISSA : Eu ? Aș... aș... (Renunță.) Aș face exact ce face și Fana.

OANCEA : Fana, tu calmează-te. Voi începe eu.

FANA (supusă) : Bine, Andrei.

OANCEA : ...Stimată doamnă, azi v-am văzut pe pod. Erați cu tatăl Fanei. V-am salutat, nu m-ați zărit. Mi s-a părut că sinteți, că sinteți foarte...

FANNY : Să trecem peste pod. Mai departe.

OANCEA : N-ați fost niciodată la noi la uzină. Dacă ați venit, înseamnă că aveți motive foarte, foarte serioase... (Fanny se miră.) Și eu cunosc aceste motive.

FANNY : M-aș mira.

OANCEA : Le cunosc, pentru că eu sint cauza lor. Eu sint cauza tuturor relelor din acest combinat.

CLARISSA : Andrei, exacerezi !

OANCEA : Ba da. Doamnă, să vă spun totul în cîteva cuvinte.

FANNY : Te rog.

OANCEA (se încălzește) : Tovarășul director a avut ideea unui drum mai scurt și mai economic spre depozitul de materii prime... A zis : să nu mai ocolim — veniți încoace, de aici se vede — să nu mai ocolim botul acela de deal, ci să-l străpungem. L-am rugat să-mi dea mie această lucrare. (Tristețe)

Prima mea lucrare... Și mi-a dat-o. Am făcut proiectele, am fost verificat, laudat chiar, am început tunelul. Eram aproape gata cînd... cînd a venit tatăl dumneavoastră și...

FANNY : Știu asta. Și ?

OANCEA : Am greșit înălțimea tunelului cu treizeci de centimetri. Am luat dimensiunile motoarelor de transport în depozit... și acolo au coarnele lăsate...

FANA (temperament și solidaritate) : Fir-ar ale dracului de coarne !

OANCEA (o pune la punct) : Fana !... Cînd circulă pe fir, coarnele se ridică. Exact cu cei treizeci de centimetri care-mi lipseau mie.

FANNY : Ce ghinion !

OANCEA : Nu e ghinion. E o idioție, o calamitate, o rușine...

CLARISSA : Nu ești singurul vinovat. Proiectul tău a fost verificat și răsverificat... (Către Fanny.) Adevărul e că nimeni nu s-a gîndit la coarne...

OANCEA : Am adus combinatului o pagubă de...

CLARISSA : Nici o pagubă. Totul s-a aranjat. A costat, e adevărat, dar s-a aranjat. (Explică.) S-a coborît planșul cu treizeci de centimetri și s-au făcut niște întăriri laterale. Producția merge perfect.

OANCEA : Da. Producția merge, e adevărat. Dar eu meritam să fiu descalificat... Greșeala mea inițială e de neiertat... Tovarășul director însă... și-a luat asupra lui toată răspunderea. Și acum... vedeți unde s-a ajuns.

FANNY : Unde ?

OANCEA : Control de la minister, primele blocațe, cine știe, poate chiar un proces de deturnare a fondurilor.

CLARISSA : N-ai nici o vină, Andrei. Eu știu mai bine. Ce s-a întimplat aici, la direcție, e cu totul altă poveste.

FANNY : Am înțeles... În mare... Totuși, nu pricep de ce ai dorit să-mi relatezi și mie această aventură inginerescă.

OANCEA (naiv, dar foarte cinstit) : Pentru că totul se decide astăzi. Știu. L-am căutat pe tovarășul director, n-a avut timp pentru noi. Am vrut... eu și cu Fana împreună... am vrut să-l asigurăm că nu vom uita niciodată ce a făcut Combinatul pentru noi doi, că ne-a salvat de rușine și degradare și că ne-a ajutat să rămînem oameni. De aceea am venit la dumneavoastră, să vă rugăm să-i spuneti că noi doi, ca și dumneavoastră, vom fi alături de el, orice se va întimpla.

CLARISSA : O să-i duceti portocale la pușcărie... Fiți serioși, copii. Prin cite din astea am trecut noi...

FANNY : Spune-mi, domnule Oancea, tovarășul Gherasim te-a trimis la mine ?

OANCEA : Nu, doamnă. Am venit de capul meu. Tovarășul Gherasim a trimis-o doar pe Fana...

FANNY : Pe Fana ? De ce ?

OANCEA : Hai, Fana, e rîndul tău. Curaj. FANA (se plimbă, e greu, totuși trebuie) : Doamnă Fanny, eu vă respect așa de mult și... tocmai de asta mor de rușine. Doamna Clarissa știe, i-am spus...

CLARISSA (croșetează, e maternă acum) :

Hai, Fana, nimeni nu moare din asta.

FANA : Andrei a uitat să vă spună că, în timp ce lucra la acel faimos proiect, eu l-am ajutat la calcule. M-a învățat să calculez cu rigla... și-mi plăcea.

OANCEA : N-are nici o legătură asta cu...

FANA : Ba are. E așa de mică lumea noastră că toate au legătură cu toți...

CLARISSA (o ajută) : E vorba de călătoria ta cu mașina tovarășului director.

FANA : Da... Să vedeți, doamnă. Tovarășul director m-a luat din stația de autobuz. Pe mine și pe Andrei.

FANNY (sare) : Și pe Andrei ?

FANA : Da. Dar tatii, când am ajuns acasă, nu i-am spus nimic de Andrei. Nu voiam... ziceam că...

CLARISSA : Faptele, Fana. Hai, sări în apă.

FANA (sare) : ...Și noi stăteam în spate, și el în față. Și glumeam... Ba nu, vorbeam de pantofi, că voia Andrei să-și cumpere niște pantofi mai...

OANCEA : Fana, lasă pantofii.

FANA : Da. Și s-au terminat țigările și tovarășul director a coborât la motel să cumpere câteva pachete, iar noi am rămas singuri în mașină...

FANNY : Și ?

FANA : ...Cum să vă spun... Spune tu, Andrei, eu nu pot.

OANCEA : Doamnă, e simplu : ne-am sărutat.

FANNY (râde pentru prima dată) : Ce-ați făcut ?

FANA : Ce-a spus el... (Bacalaureată cultă.) Doamnă Fanny, eu l-am citit pe Blaga, el spune că trei lucruri se fac în cea mai mare taină : rugăciunea, scrisul... și dragostea.

FANNY : Perfect... Dar voi erați... în mare taină ?

FANA : Da. La început. Apoi ne-am... ne-am pierdut... și când ne-am trezit...

OANCEA : ...din rugăciune...

FANA : Taci, Tu ești de vină... Când ne-am trezit (Se apropie un pic de plîns) ușa mașinii era deschisă și tovarășul director se uita la ceas.

FANNY : Și ce-a spus ?

OANCEA : Nimic. A zis : „Bravo de trei minute. Ați bătut toate recordurile“...

FANA : Nu-i adevărat, n-a fost numai asta !

FANNY : A mai spus ceva ?

FANA : Da. Ceva foarte, foarte grav. Nu mie, lui Andrei. I-a zis așa : Acum înțeleg, Oancea, de ce ai incurcat borecanele... (Începe jalea.) Vă dați seama, doamnă, înseamnă că eu, și numai eu, eram de vină că Andrei n-a văzut blestematele alea de coarne...

CLARISSA (fată bătrână) : Fana, cum dracu nu l-ați zărit venind ? Doar nu-i un fluture — și era în plină zi ?

FANA : Doamnă Clarissa, nenorocirea e că noi ne sărutam cu ochii închiși. (Către Andrei) Așa e ?

OANCEA : Deocamdată.

CLARISSA : Ha ! ba ! N-am știut ! (Rîde, ride și Fanny.)

FANNY : Perfect, Fana, am înțeles totul. Afară de un singur amănunt. De ce nu i-ai

spus adevărul tatălui tău când i-ai cerut să te scoată de la uzină ? Poate că el și-a închipuit cu totul altceva.

FANA : Mi-a fost rușine. Eram distrusă, am crezut că mor.

OANCEA : Eu l-am rugat pe tovarășul director să nu povestească nimănui scena asta. Și-a dat cuvîntul... (Sună telefonul, Clarissa sare.)

CLARISSA : Da... da... Sint aici... (Către musafirii ei.) E tovarășul Gherasim.

FANA : Vai, tata ! Ce vrea ?

CLARISSA (la telefon) : Am înțeles... Lăsați, am tot ce trebuie aici. În zece minute e acolo... (Închide.) Andrei, tovarășul Gherasim te roagă să te schimbi urgent și în trap să te prezinți la haltă...

OANCEA : Gata. Am plecat.

CLARISSA : Stai. Treci în baie și te schimbă. Acolo-i nămol. Hai să-ți arăt. (Întră amîndoi în baie.)

FANNY : Fana, îmi ești foarte dragă... Spune-mi, cum stai cu engleza ? Te prezinți la admitere ?

FANA (femeie mică, griji mari) : Nu cred, doamnă. De când cu necazurile astea care le-am avut, și cu și Andrei, am devenit mai realști.

FANNY : Cum așa ?

CLARISSA (a ieșit din baie) : Nu vă deranjați, mai am un telefon...

FANA : Știți, ador engleza... Și, de ce să mint, mi-a plăcut să citesc, să visez, să fac călătorii imaginare. Dar cărțile — sint și ele o lume — nu sint totuși lumea. Nu credeți ? Engleza e frumoasă, dar eu niciodată n-am să ajung să mă folosesc de ea. De când îl iubesc pe Andrei, nu mă mai gîndesc decît la el. Are o mamă bolnavă, un bunic foarte bătrîn. Trebuie... vreau să mă mărit cu el... Și atunci ?... Decît să cad la admitere, și să mai stau un an, și iar să cad, nu e mai bine să-mi urmez destînlul ? Și destînlul meu e el.

FANNY : Te înțeleg. Și atunci ce vei face ?

FANA : Intru, după bacalaureat, la doamna Lilly, în laborator. Pe urmă... Pe urmă, vom vedea... ce vom face... Doamna dirigintă Filip zice să fac Naturalele, la fără frecvență... Sint atîtea catedre neocupate... Engleza va rămîne un vis. Ca și fluturii doamnei Clarissa...

OANCEA : Hai, Fana, mă grăbesc !

CLARISSA : Un minut, Andrei. Am dat telefon la laborator, vine doamna Lilly, să-ți aducă trei erubete. Pentru analize...

FANNY (către Fana) : Vreau să ne vedem cît mai des.

FANA : Vă mulțumesc. Voi veni... Și vă rog... adică, vă mulțumesc că m-ați ajutat...

FANNY : ...Că te-am ajutat ? Eu ?

FANA : Da. Ca să scap de o minciună. Tata urăște minciuna, zice că un om care minte pe altii se minte pe sine însuși în primul rînd. N-are dreptate ?

FANNY (pe gînduri) : Are. Și culmea e că... și contrariul e valabil : cel care se minte singur, minte și pe cei din jurul său... Un singur sfat ți-aș da, Fana ; când te mai să-

ruți, să deschizi bine ochii. Ca să vezi suflul celui cu care te săruți.

FANA : Nu înțeleg, doamnă. Vă referiți la Andrei ?

FANNY : Doamne ferește ! Așa... în general...

ANDREI (glumind galant) : Doamnă Fanny, cîntecul meu favorit — ca și al soțului dumneavoastră, doar știți — este : „cin'se ia cu mine rău...”

FANNY (ride) : ...Mă ferească Dumnezeu...

Scena a 5-a

Cei dinainte, apoi Lilly Sinescu.

Lilly intră ca o furtună. E o femeie energică, nu prea frumoasă, totuși ieșită din comun. Are o puternică personalitate. Inteligentă-spirit, și-a făcut din franchete un stil. Mobilă ca argintul viu, explodează în jerbe colorate. Nu cruță și nu se cruță. A lucrat între bărbați, e ingineră, știe să fie precisă și autoritară. Nu e rea, în fond, dar are o gură oltenească, aspră și necruțătoare. Acum vine din laborator, e în halat. În mînă ține un plic mai mare și trei eprubete de analiză.

LILLY (către Fana, care e în ușă) : Bună,

Fana. Ce-i, nu ne mai sinucidem ?

FANA (intimidată) : Doamnă Lilly !

LILLY : Las-o, măi Andrei, în pace. că pică fata la bacalaureat... Sau sinteți în întrecere socialistă la dragoste ?!

OANCEA : Și una, și alta.

LILLY : Bine că te-am prins, Oancea, — Clarissa, fă-mi o cafea tare — uite aici, ai trei eprubete, ici probe din trei zone diferite...

OANCEA : Știu ce vă interesează...

LILLY : ...Și mi le trimiți urgent. Să văd ce-i cu milul ăsta... (În clipa asta surprinde gestul discret și oarecum jenat prin care Clarissa îi atrage atenția că mai e cineva de față.) Da, formidabil ! „La contessina.” Frumoasa din pădurea adormită.

FANA-OANCEA : Sărut mina, noi am plecat. (Ies.)

FANNY : Bună, Lilly...

CLARISSA (retragere tactică) : Eu trec la reșou.

LILLY : Amară să o faci. Amară ca ziua de azi. (Către Fanny, cu vădită agresivitate.) Va să zică, însfirșit, s-a coborît prințesa noastră republicană din castelul ei... Gata, începe comunismul. Începe precis !

FANNY (blîndă și politicoasă) : Văd, Lilly, că ești în draci.

LILLY : Și în ce draci ! Pe lingă mine, iadul e o chermheză populară... Și știi, cucoană, de unde-mi vin toți dracii ?

FANNY (crede că totul e o glumă) : Habar nu am ! Probabil, nu ai dormit bine azi-noapte.

LILLY : Ba am dormit excelent. Și am visat cu oameni cinstiți. Dar dracii îi am de azi-dimineață. Și-i am din cauza ta.

FANNY : Din cauza mea ?

LILLY : Exact. De opt ore tot visez să pun ghearele pe tine și să te scarmăn...

FANNY (se sperie) : Lilly, pentru Dumnezeu...

LILLY : ... să te scarmăn și să-ți urlu în față tot ce am adunat în gușă și în căpușă. Stai jos și ascultă !

FANNY : Lilly, mă îngrozеști.

LILLY : Lilly, Lilly ! Te faci și te prefaci ca și cînd n-ai bănuî că m-am culcat cu soțul tău. Ipoerizia asta... anglosaxonă mă scoate din țîțini.

FANNY (interzisă) : N-are importanță ce am crezut și ce cred despre relațiile dintre tine și Radu. Important e faptul că sînt și vreau să rămîn politicoasă. Și te invit...

LILLY : E prea tîrziu. S-a spart barajul, fetițe, între noi două, acum e ora răfuieilor.

FANNY : Dar ce ți-am făcut eu ? Asta-i culmea !

LILLY (calmă dar crudă) : Nimic. Nimic. Nici mie și nici altora. Profesiunea ta este să nu faci nimic. Tu visezi în locul nostru, tu oftezi în locul nostru, tu ești cooperativa noastră de plictis și distincțiune... Află că te urăsc și te detest. Pe cuvîntul meu. (Aprinde o țigară.)

FANNY : Cad din lună, Lilly, eu cred că tu ai innebunit. Ai fost de atîtea ori în casa mea, acolo de ce nu mi-ai vorbit pe tonul acesta ?

LILLY (otravă) : Ha-ha ! În casa ta ? În salonul tău de lady cu origină socială sănătoasă ? Veneam la tine — dulce păpușă, dragă Nora din actul I — veneam pentru că nimeni în lume nu-mi excita mai copios glandele ironiei și ridicolului. Nu sări, ascultă. La tine se intra în malacof și cu perucă. Vai, cit adoram ceaipurile tale englezești, cu „cake”-uri și cești bavareze, plăcile tale cu balade scoțiene și madrigaluri cu Marie Lafôret. Și acele delicioase discuții, cu buze subțiri, despre Peter O'Toole, dansurile indiene sau romanele lui Chesterton... Astea-i plăceau proastei lui Vițeșan, care, de cînd are soțul ei mașină și s-a considerat madam Ford. Dar mie, draga mea, îmi venea să chiui, îmi venea să mă scarpîn, dacă nu plesneam de ris e numai pentru că colivia aceea de aur fals, era și casa lui Radu... Și eu țin la Radu !

FANNY : Bine că am ajuns la... Radu !

LILLY (și-a dus aminte de ceva) : Stai oleacă. Mă duc să aduc cafeaua... Clarissa simte furtunile, n-ar intra acum nici dacă ai pica-o cu ceară. (Iese, revine cu o ceașcă

mare. Iși toarnă și coniac, aprinde și o țigară.) Din asta ție nu-ți dau. (E vorba de cafea.) Nu e pentru sistemul tău nervos... FANNY (încearcă) : Lilly, crede-mă, sint destul de nenorocită. Ce ai cu mine? Ce rău ți-am făcut.

LILLY (calm, dar rece.) : Tu? Nici un rău. Pentru mine, de-acum, tu vei fi o simplă romanță de care mi-e lehamite. Dar Radu e prietenul meu, e colaboratorul meu. Aici. Prieci, stimată doamnă? Și află că nu m-am culcat cu el. Nu s-a pus problema nici-odată. Pentru că noi amîndoi sintem primitivi și cinstiți. Ingineri înculți și incuiați. Lipsiți de imaginație și duplicitate. Nu din cauza ta, sau a lui Sinescu! Nu! Ci din cauză că, după o noapte de dragoste, el nu mai poate veni la mine în laborator să-mi ceară analizele. Poate, cel mult, să-mi ceară analiza Wassermann...

FANNY : Acum chiar nu mă înțeleg nimic. De unde, atunci, atita subită ură?

LILLY (cald, cu emoție) : Mie-mă milă de Radu. Mă doare, uite aici, singurătatea și drama lui... Azi-dimineață, la orele șapte, m-a trezit din somn. Venise în disperare, să euate în casa mea niște birții pe care bănuia că i le-a sustras porcul de bărbatul meu. Niște birții, scumpă domniță, de care depinde și onoarea, și obrazul, și cariera lui... Dacă ai fi văzut cum arăta : ca o fiară hăituită, ca un om ce își așteaptă sentința de condamnare! L-am întrebat : „Fanny știe”? Mi-a spus : „Habar nu are. Fanny e o altă lume”... Tac! Suportă, fiindcă și eu am suportat... Pe urmă, pe drum, am întîlnit-o pe mana lui. Doamna asta Clucru e atît de cretină și de retrogradă încît e în stare să compromită nu un om sau o familie — ci un regim. Un secol.

FANNY : Ce vină am eu că soacră-mea...?

LILLY : Ai! E opera ta. Ea este ediția mic-burgheză a aristocrației tale. Radu n-are timp, tu ai. Trebuia! s-o reeduci. De la o vîrstă în sus, în anumite cazuri, sintem obligați să ne educăm și părinții.

FANNY : Tu de ce nu-ți educi tatăl?

LILLY : Pentru că nu are nevoie. E tîran — și, ca atare, are un educator perfect. Pămîntul. Nu cunosc un pedagog mai bun ca acesta... Dar să lăsăm fleacurile. Soacră-ta mi-a spus toată tărășenia cu cei cincisprezece mii de lei. Am crezut că mor eu de rușine. Să îndrăznească cineva să presupună că...

FANNY : Am greșit. Recunosc. Uneori, aparentele înșală.

LILLY : O, Fanny, Fanny, ce n-aș da să pot strivi, cu un pumn, toată corola ta de martiră, toată aureola de falsă tristețe! Histeroida melancolie cu care îți place să-ți justifici lenea și indolența...

FANNY (nu mai poate) : Lilly, acum mă jignești!

LILLY : Asta și vreau! Ești oarbă, ți-ai scos singură ochii, judeci ca un păun. Ți-ai pierdut clorofila, Fanny, ai rupt orice legătură cu realitatea, cu oamenii. Clarissa ar

trebui să caute un ac de argint, ca să te poată insera în colecția ei de mumii romantice. (Fanny tace, cu capul în mîini.) Privești lumea cu o lunetă întoarsă, nu e de mirare că ne vezi departe, departe, și mîci și meschini... Și nu îți dai seama cît de caraghios și anacronic ne poți apărea tu nouă : nouă, care știm că îți începi fiecare propoziție cu „Eu”, și încă scris cu literă mare. Doamnă profesoară, află că există și plural. Și conjugare și declinare. Și prezent și viitor — nu numai trecut, ca în romane!

FANNY (martiră) : Continuă, Lilly.

LILLY (în crescendo) : Ești cultă, „j'ai lu tons les livres” dar habar nu ai că soțul tău, stimată licențiată cu „magna cum laude”, că nenorocitul tău soț învață singur englezește. Uite aici! (Scoate din raft cîteva cărți, i le trîntește în față.) Engleza fără profesor, poftim, conversații tehnice uzuale... Știe, bietul de el, cele cîincisute de cuvînte necesare unui tehnician, dar mi se rupe inima, și-mi crapă obrazul cînd aud cum pronunță. Nu pronunță, behăie, behăie ca un taur spaniol. Fiindcă n-are cine să-l corecteze, tu ți-ai luat diploma ca s-o ții în ramă... Da... Și, bineînțeles, tot tu ești cea jignită și neînțeleasă. Tot tu de către pădure...

FANNY (un ultim argument palid) : A bătut un muncitor.

LILLY (Vezuviu) : Pe Stoaia, așa-i? Ia uite cine ne apără clasa muncitoare! Habar nu ai, cucoană! acest Stoaia, fost condamnat pentru furt și angajat de milă, pentru reabilitare, i-a furat cheile lui Gherasim, omul care a garantat pentru el.

FANNY : Gherasim nu știe. De ce nu i-a spus?

LILLY : Cum să-i spună : „Ai făcut rău Gherasime, fiindcă ai făcut un bine”? ...Eu l-aș fi dizolvat în acid sulfuric. Turnătorul, prammatia...

FANNY : Totuși.

LILLY : Las-o moartă. Stîncile nu vorbesc : comunică între ele. Gherasim este cel mai bun prieten al soțului tău. Știi?

FANNY : Habar nu am avut.

LILLY : Bineînțeles. Așa cum habar nu ai că directorul Radu Clucru a fost la un pas de pușcărie... da, da... din cauza unor pramalii, din cauza unor javre... Contessina, contessina...

FANNY : De ce nu mi-ai spus tu, care te consideri...

LILLY : Am vrut. Dar tu erai în transă estetică din cauza acestui jersu albastru (Persiflează) pe care l-ai primit din R.F.G. ...Am tăcut. Nu fac confidențe grave unei giște care se piaptănă în timp ce soțul ei preaiubitor arde. Mai ales că...

FANNY : Mai ales că...?

LILLY (ride batjocoritor) ! ...Mai ales că eu, întîmplător, știam un mic secret : că soțul tău a rămas, acolo, fără bani pentru cadouri — și că acest foarte Paris Match jersu, pe care, chipurile, ți l-a adus din străinătate, a fost croșetat de Clarissa. Din lină valahă... și după un model desenat de mine.

FANNY : M-ai ucis, Lilly.

LILLY (din ce în ce mai blindă) : Ești o femeie frumoasă și deșteaptă. Fanny. Și să nu crezi că, pe undeva, nu admir poezia tă de floare rară. De lebedă în exil... Dar, în același timp, știu că ești și proastă și egoistă. O muiere îngîmfată și pustie. Lasă, lasă, vezi avea ocazia să mă auzi vorbind și despre propria mea imbecilitate. (Iar se infurie.) De ce nu i-ai făcut un copil lui Radu? De ce? Nu merita? Ți-era frică să nu-ți strici silueta de veneră și madonă! Sau ți-e milă de aroma persanelor tale? (Fanny plinge.) Te doare, nu-i așa că te doare?

FANNY : (face semn că da.)

LILLY : Nu știi ce e singurătatea, Fanny. Nu singurătatea lirică a frunzelor și a ploii — ci singurătatea cea mare. Bătrînețea și bilanțul unei vieți irosite într-o stupidă și ridicolă investiție morală...! (Parcă și-a adus aminte de ceva.) Apropo de bilanț : am ocazia, Fanny, să-ți dau o lecție de mîndrie și luciditate. Da, da, ai să vezi. (Strigă.) CLARISSA, Clarissa!

CLARISSA (prudentă, din ușă) : Ce e, Lilly?

LILLY : Vino incoace, bătrînă libelulă, pythie clandestină vino să stai pe acest scaun, ca să nu leșini...

CLARISSA : Mor de curiozitate... (Se așază.)

LILLY : Vezi plicul acesta? Ei bine, în acest plic se găsește actele care v-au dispărut din dosarul cu lucrarea lui Oancea...

CLARISSA (chiar să leșine) : Sfinte Cristoase, nu se poate... Să le văd.

LILLY (în timp ce Clarissa controlează conținutul plicului) : Există o justiție imanentă.

CLARISSA (extaz) : Acestea sînt... Doamne, unde le-ai găsit?

LILLY : Unde crezi? La nobilul meu soț, inginerul Sinescu, din Sinești de Vale... Are el un ciorap în care își ascunde economiile de caracter... Dar l-am dibuit.

CLARISSA : Nu se poate, Lilly. Nu cred.

LILLY : Ba se poate. Totdeauna l-am simțit, l-am bănuțit. Cu ficiații mei de țarană. Juca, timpitul, șah cu negrele, a pus ochii pe fotoliul ăsta de aici, a zis, dacă ajunge și el cineva, va crește în ochii mei. Nu-și dădea seama, filizonul ăsta întirziat, că tot făcînd mică diplomatie, a devenit, de fapt, o mare lichea.

CLARISSA : Lilly, e soțul tău.

LILLY : A fost soțul meu. Î-am dat papucii. Eu nu pot suporta lingă mine un om care-mi murdărește ființa, care îmi împute contractul social... A furat, să plătească. Eu, l-am denunțat.

CLARISSA : Lilly!

LILLY : Taci! Și ascultă. Predai actele acestei direct tovarășului Neagu. Și-i comunică că ingineră Elena Sinescu, născută Sgarbură, solicită mine, aici, o ședință extraordinară a organizației de bază... Eu am plecat. Mă așteaptă niște eprubete curate.

CLARISSA : Lilly, ședința va avea loc astăzi-seară. La orele 7. Cu Atanasie.

LILLY (din ușă) : Te înșeli, Colombino, am dat un telefon la cabană. — Știi, un fel de dinamită într-un lac cu broaște. După care, tovarășul Atanasie, însoțit de bivelnornicul Sinescu, s-au ureat urgent în Volga lor și au plecat la București... După alibiuri... Așa că... (Pauză.) Vă las vouă plăcerea de a-i anunța pe Radu și pe Gherasim, Pa, fetelor! (Iese.)

CLARISSA (controlează febril) : Astea sînt. Uite și schițele cu viza serviciului tehnic, uite și referatul lui Sinescu, aprobarea secției de investiții... Doamne, bine că s-au găsit. Bine că s-a terminat coșmarul. (Acum observă că Fanny ea o stană de piatră, stă în picioare, cu spatele la ea. Se apropie, o strigă.) Doamnă Fanny! Doamnă Fanny! (Fanny nu aude. Clarissa se apropie, o vede că e palidă și că tremură.) Ce e, ce s-a întimplat?

FANNY : Acum e rindul meu. Acum va trebui să țin.

CLARISSA : Doamnă Fanny, ce-ai pățit? Vă e rău?

FANNY : Clarissa... Clarissa... cred că mi-am ars aripile... (Cade în brațele întinse spre ea.)

CLARISSA (o mîngie) : Doamnă mică și frumoasă : cozile șoptirilor și aripile oamenilor cresc la loc... Din fericire.

FANNY : Am greșit, am greșit... Mi-e atît de rușine... De Radu, de Lilly... și de tine, buna mea Clarissa...

CLARISSA : Eu și cu Lilly — nu contăm... În viața noastră, există o greșală atît de dureroasă, încît sîntem obligate să intelegem și să iubim pe toată lumea... Stați jos, așa : închideți ochii, respirați adînc... N-am să aprind lămpile... Simt eu că acum e bine să vă fac complice la taina noastră...

FANNY (șoptește) : Ce taină?

CLARISSA (deschide un geam, povestește cu spatele spre Fanny) : ...V-am spus, am avut un logodnic. Frumos și inteligent. Aveam douăzeci de ani, eram soră de caritate într-un spital. Eterna poveste : el rănit, eu... plină de poezie și prostia unei inocente de pension... A trebuit să plece urgent pe front... Nu știam nimic despre el, despre familia lui, despre meseria sa... Ne-am iubit din privire, fără cuvinte... Abia la plecare, în camera de gardă, m-a luat în brațe și... Atît. Eram ne-bună de fericire...

FANNY : Și?

CLARISSA : Am aflat că trenul regimentului său va trece prin Craiova. Am alergat la gară, la rampa aceea plină de cai, și de femei care plîngeau, și acolo...

FANNY : Și acolo...?

CLARISSA : L-am zărit. Ținea în brațe o fetiță de șaisprezece ani, o săruta, o săruta, și ea plîngea... în hohote.

FANNY : E groaznic. Groaznic!

CLARISSA : Atunci m-am prăbușit prima oară. Am plecat acasă și am tras obloanele... (Pauză.) La scrisorile lui n-am răspuns : eram jignită în ființa mea... Peste șase luni, a venit la mine fetița aceea din gară. Da. Mi-a adus

vestea că a murit... Fetița aceea era sora lui, unica sa soră.

FANNY : Dumnezeu !

CLARISSA : Asta-i tot, doamnă Fanny... Să stringem aceste sandvișuri, să luăm o sticlă cu coniac și să mergem împreună sus, la halătă... Oamenii noștri sînt și flămînzi, și oboșiți... Merită un zimbet și o veste bună. Nu ?

FANNY : Mergem, Clarissa !

CLARISSA : Așa... Am tot. Mincare, blocnotes, plicul fatal și o sticlă... Delapidată... (O ia de braț pe Fanny.)

FANNY (fericită) : Lasă-mă, duc eu pachetele...

CLARISSA : Le împărțim... Și pe drum am să vă povestesc, mai departe, că pe el îl chema Radu... și că fata aceea, sora sa, se numea... Elena Sgarbură. Da... Dar aici începe altă poveste, povestea erorilor ei, fiindcă în lumea asta, draga mea, totul, dar absolut totul...

(Ies, nu se mai aude ce se spune. Nici nu e nevoie. Nu e nevoie pentru că acum, peste destinele eroilor noștri, cade...

CORTINA

Craiova, mai-septembrie 1972

